

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 8-61. Előfizetési
Havonta 110
évre 600, eg-
félre: Havo.
félre 12, eg-
detések díjzi
KELET az é-
dóság egyetle
Cikkünk után
rás megjelölés

Dr. Ranasetter Robert
Budapest
Disztór 2.1.e

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAL

Bérmegállapodás
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő: János
Ferenc. Bucsuresi szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.
Vasárnap, 1936. május 3.
5696. EV. | XIX. EVF.
IJAR 11 | 105 SZAM

Miért van szociális munka — felekezeti alapon

Románia 1936—37 évre szóló költségel-
irányzatának megállapításánál a magas kul-
tuszkormány helyénvalónak találta, hogy a
romániai zsidó hitfelekezetek eddig élvezett so-
vány állami támogatását, az ugynevezett
szubvenciót törölje. Ugyanakkor a többi
vallásfelekezetek szubvencióját változatlanul
meghagyta, illetve némelyiknél még fel is
emelte. A kultuskormány ez az érthetel-
len eljárása nemcsak erkölcsileg dehonosztáló
a zsidó felekezetre, de anyagilag is hatalmas
csapást jelent, mert köztudomású, hogy egyet-
len felekezet sem éri a gazdasági krízis
fójtó karmait oly nagy mértékben, mint ép-
pen a zsidó. Egyetlen vallásfelekezethez tar-
tozó tömeg sincs Romániában anyagilag oly
mértékben deklaszálva, mint éppen a zsidó,
amely az ország egyes vidékein a legszomor-
rub pauperizálódás képét mutatja. A
beszarábiai és maramuresi zsidó tömegek
nyomora közismert. Szomorú bizonyítékul
szolgálnak erre az országok kolduscsapa-
tai, melyek túlnyomó részben beszarábiai és
maramuresi zsidókból rekrutálódnak. A fa-
lusi zsidó kisegysztenciák nagyrésztben meg-
szűntek létezni, a városok hémzsegek az
egysztencianélküli zsidóktól. A városokban
lakó zsidók, egy nagyon csekély kivételtől
eltekintve, heroikus küzdelmet folytatnak a
legszerényebb értelemben vett mindennapi
kenyerért. Ezen szomorú tényről bárki meg-
győződhetik, aki bepillantást nyer a zsidó
szociális és karitatív intézmények működésé-
be és látja ezek emberfeletti küzdelmét a
fennmaradás lehetőségéért.

Nem kell tüzetesebben kutatni eme küzde-
lem okait. A mérleg azt mutatja, hogy ezek
a régi, évtizedes, sőt évszázados zsidó jóléti
intézmények legfőbb tartalékjaikat élik fel,
mert az igénylések toronymagasságig
megnöttek, a bevételek a minimumra csök-
kentek a zsidó lakosság elszegényedése foly-
tán. Erre jön aztán az állam által eddig
folyósított szubvenció törlesztése — nem hi-
vatalos — tényleges indokolása, amelyet szó-
 nélkül elhallgatni lehetetlen. A zsidó feleke-
zet igazán nem arányos, atomizmus jelleggel
bírt eddigi államegylete azért lett az ideai
költsevetségéből törölve, mert a zsidóságnak
vannak saját szociális, karitatív népjóléti
intézményei, olyan intézmények, amelyek más
felekezetnél nincsenek — tehát a zsidó lakos-
ság nem szorult rá az állami támogatásra.

Hogy az ilyen, merőben rosszindulatú és
tendenciózus indokolás milyen érzelmeket vál-
tott ki a zsidóságnál, azt felesleges bővebben
kifejtelnünk. A magasabb értékű morál szem-
pontjából direkt érthető, hogy az állam
indokolatlannak tartja azt a felekezeti tá-
mogatni államegyletét, amely szegénysorsu
fiat intézményeiben támogatja. Az állami
szubvenció megvonásának tehát büntető ka-
raktere van azért a megbocsáthatatlan büné-
ért a zsidóságnak, mert népjóléti intézménye-
ket tart fenn. Igaz, hogy ezzel az érveléssel
a többi felekezetek állami szubvencióját is
meg lehetne vonni, mert — többé-kevésbé —
minden felekezetenek vannak szociális intéz-
ményei, az azonban bizonyos, hogy a zsidó
közintézmények fejlődőttebbek, több ágaza-
tuak, mint a többi felekezetek ily természetű
intézményei, de ez természetes. A fennálló
zsidó szociális intézmények túlnyomó részben
hivatva vannak a zsidó vallásparancsok és
előírások maradéknélküli betarthatóságát elő-
mozdítani. Magának a zsidó intézmények
létesítése a vallás megtarthatóságával van
indokolva, fenntartásának rugó nem érzel-
lemből fakadnak, amit az államhatalomnak
nem lekiusnyelni, vagy gátolni, sokkal in-
kább elismerni, támogatni és honorálni kel-
lene, mert ezt az állam magasabb etikai
szempontjai megkövetelik.

Hogy a zsidó felekezetnek oly intézményei
is vannak, amelyek más felekezetnél főlése-
gesek és indokolatlanok volnának, annak oka
kézenfekvő. Miért tartana fenn például a
görögkeleti egyház népkonyhát, amikor ezen
feladatot ellátja a város? Eppen így főlése-
ges luxus volna árvagyondozót fenntartani a
görögkatolikus egyháznak, mint rituális koz-
tot nyújtó agyokházát, vagy talmudista men-
zát a református egyháznak létesíteni.

A jóléti intézmények terén a zsidó egyháznak
gondoskodnia kötelessége szegényei élet-

Óriási gazdasági katasztrófa fenyegeti Németországot

Schacht dr. lemondásra készül. A nagyiparosok nem hajlandók új áldozatokat
hozni az exportdumping érdekében és devalorizációt ajánlottak. Súlyos a helyzet

Berlin, május 2. (Rador.) Keppler a Führer
bizalmi embere értekezletre hívta össze a né-
met nagyipar vezetőit. Az értekezleten jelen
volt Göring is, a nemzetgazdaság új diktátora,
nem vett részt azonban az értekezleten
Schacht gazdasági miniszter. Ismertették az
exportdumping eddigi eredményeit. Ennek a
dumpingnak a költségeihez a mezőgazdaság
és ipar 720 millióval, a kereskedelmi és a
bankok 280 millióval járultak hozzá. Az erre
a célra fordított 1 milliárd azonban elégtelen-
nek bizonyult és új áldozatokra van szükség,
hogy Németország elegendő élelmiszert és
nyersanyagot kaphasson külföldről. Keppl-
ler ezért a nagyipartól újabb 600 milliót, a

mezőgazdaságtól, kereskedelemről és banktól
400 milliót kért.

Nagy vita fejlődött ki. A megjelent nagy-
iparosok a javaslat ellen szóltak fel, mert a
rájuk kivetendő illeték megnehezíti a terme-
lést. Többen a devalorizációt javasolták, hogy
így az egész lakosságot sújtsa ez a rendkívüli
teher.

Hír szerint Schacht tegnap kihallgatáson
jelent meg Hitlernek és bejelentette lemondá-
sát. A helyzet komolyan látszik, mert
Schacht távozása esetén Németország még
kevésbé számíthat külföldi hitelre, vagy köl-
csönre, mint eddig.

A négus családjával együtt vonaton Dzsibutiba menekült

A négus menekülésének híre úgy az addisz-abebai angol követ, mint
a Reuter-ügynökség megerősíti. Minden szervezett ellenállás megszűnt
az olasz előnyomulással szemben. Rápióbandák fosztogatják
az abesszin főváros hazait és középületeit

Addisz-Abeba, május 2. Jelentette az Uj
Kelet, hogy több világlap híradása szerint a
négus már nincsen életben, mert veresége hí-
rere öngyilkosságot követett el, illetőleg a
császári gárda katonái megölték. E hírek cá-
folataként a négus tegnap délelőtt váratlanul
megérkezett Addisz-Abeba és felhívást inté-
zett a harcosokhoz, hogy vonuljanak észak
felé az ellenség feltartóztatására. Ezt meg-
előzőleg a négus fődvarmestere drámai
hangú kiáltványt olvasott fel, melyben az
uralkodó végső ellenállása szőlította fel az
összes abesszin férfiakat.

Minden jel arra vall, hogy a négus felhi-
vása — aki egyébként az utóbbi hetek ese-
ményei következtében teljesen lesoványodott
és dus, fekete szakállá megöszült, — nem járt
eredménnyel, mert londoni jelentés szerint
a négus ma, hajnalban egész családjával
együtt Addisz-Abebaól vonaton Dzsibu-
tiba menekült.

A négus menekülésének híre a déli órák-
ban megerősítette Sir Sidney Barton angol
követnek a külügyminisztériumhoz intézett
távirata.

Ugyancsak Londonba érkezett hírek sze-
rint

Addisz-Abebaiban a négus elutazása után
súlyos zavargások törtek ki. Fegyveres
rablóbandák megtámadták és fosztogat-
ták a magánházakat és középületeket.

A város minden részében fegyverropogás hall-
ható. Anglia addisz-abebai követe ezeket a
híreket szintén megerősíti és jelentéséhez hoz-
záfüzi, hogy az összes idegenek az illekes
követsegekre menekültek s nagyon sokan az
angol követséghez fordultak védelemért. Eddi-
gi jelentések szerint az idegen alattvalók
közül nincsenek áldozatok.

A négus menekülését hivatalos angol
körökben úgy tekintik, mint minden szer-
vezett ellenállás megszűntét az olasz elő-
nyomulással szemben.

A négus és családjának menekülését a Reu-
ter ügynökség jelentése is megerősíti s egy-
ben autentikusnak jelenti a fosztogatások
hírét is. A négus elutazása előtt megbeszélést
folytatott az angol követtel. Hír szerint min-
den intézkedés megtörtént az abesszin fő-
városban rekedt idegen alattvalók biztonsá-
gára és védelmére. Az angol követség a fő-

(Folytatása a 10-ik oldalon)

lehetőségének körülményeiről, ezt tulmenőleg
legelsősorban azt kell szem előtt tartania,
hogy a nyugott természetbeni segély a val-
lási előírásoknak megfelelően. Ennek alapján
rendezi be körházaikat, agyokházait, népkony-
hát, s.b. Azt a körülményt, hogy ezen intéz-
mények áldásait tekintélyes számban nem-
zsidók is igénybeveszik, mindenki természe-
tesnek találja, csak az államhatalom harag-
szik érte egészen az állami szubvenció meg-
vonásáig.

Az államegyletnek a költségvetésből való
törlesztésével kapcsolatosan fej kell emitenünk,
hogy a zsidó felekezetek speciális vallás-
iskolái és egyéb oktatási szervei vannak,
továbbá, hogy az állami és községi iskolák
zsidóvallású növendékeit minden ellenszolgá-
tatás nélkül a zsidó egyház látja el hitokta-
tással. Az iskolai törvények szerint a hitan
tanítása kötelező, ellenben az állam pont a
zsidó hitoktatásról nem gondoskodik, az ily-
nemű szolgáltatásokért az egyháznak mit
sem térít meg. Iskolái állami támogatásról
álmodni sem mer, ellenben érven, ha némely
tubuzgó ellenőrző szerv kívánalmainak és

nem mindig indokolt előírásainak eleget tud
tenni.

Megállapíthatjuk a nagyobb vonalakban
elmondottak alapján, hogy a zsidó felekezet
eddig élvezett, nem nagyon gavalléros szub-
venciókerete sem felelt meg a zsidó lakos-
ság által teljesített állami teherhozzájárulás
mértékének, nem állott arányban sem a más
felekezetek szubvenciójával, sem a zsidóság
arányával. A szubvenció megvonása
katasztrófális helyzetbe sodorta a felmérhe-
tetlen nehézségekkel küzdő romániai zsidó-
ságot és intézményeit. A szubvenció meg-
vonásának tényét maga a miniszterelnök is
igazságtalanságnak minősítette.

A zsidó egyházak képviselőinek nem ma-
rad egyéb hátra, mint a tendenciózusan ros-
szul informált miniszterrel a közvélemény
támogatásával az objektív informálódó
miniszterhez apellálni vagy ezt a hallatlan
anyagisémet, amelynek rugója az ortól-
osiekból keresendő, magánál az uralkodónál
kelően megvilágítani és legfelsőbb helyről
kérni orvoslást... GABEL SANDOR

VILAG TUKRA

Van-e még kivezető út és merre?

Írta: Lloyd George

Égész Európa a várakozás álláspontjára
helyezkedett valamennyi aktuális kérdésben.
Anglia várakozik, Franciaország várakozik,
a Népszövetség várakozik és egyiknek sincs
sejtelve sem arról, hogy mi fog történni ez-
után. A háború istene azonban nem várakozik
és nem kíváncsi a francia választások és pót-
választások kimenetelére, mert hadseregei kö-
nyörtelen erőszakkal nyomulnak tovább is
előre Abessziniában, légiflottái továbbra is
mérgezőgázokkal árasztják el a kis abesszin
falvakat, bombái egymásután pusztítják el a
Vöröskeresztes kórházakat anélkül, hogy
egyetlen percnyi szünet is állana be, hogy ér-
deklődjön: melyik párt is fog győzni a francia
választásokon.

A fegyverkezés is lázas iramban folyik
világszerte. Angliában éppen most terjesztett
be a kincstári kancellár már félig háborús
költsevétést, de egyben mingyárt célzást tett
arra is, hogy jövőre a fegyverkezés még többé
fog kerülni. Berlin boldogan ünnepelve mu-
tatja be hadigépezetét, kétségkívül azzal a
célzattal, hogy hebizonyítsa szomszédai előtt,
hogy Németországot nem lehet többé büntet-
lenül megtámadni. Franciaországban vissza-
tartják azokat a katonákat, akiknek már ré-
gen le kellett volna szerelniük és a határ felé
vezető francia országok zsúfolásig tele van-
nak fegyveresekkel és munióciót szállító teher-
autókkal, amelyek afelé a földszáv felé siet-
nek, ahol a franciák évszázadok óta csatáikat
vívták. Oroszország példátlan erőfeszítéseket
tesz, hogy túlnyomó erővel vehesse fel a har-
cot keleten épúgy, mint nyugaton: aszerint
hogy melyik következik majd előbb.

A kisebb hatalmakat ez természetesen
nyugtalaná teszi és ezek is fegyverkezni kez-
denek, mert kis- és nagyhatalmak egyformán
elvesztették bizalmukat a Népszövetségben és
sem nem hisznek benne, sem nem félnek tőle
többé. Ausztria megvárakozozza a béke-
szerződésben engedélyezett hadseregét és
máris megtette az első lépéseket ezirányban
anélkül, hogy még olyan csekély formassággal
is törődne, mint a Népszövetség hozzájárú-
lásának kikérése. Törökország meg akarja
erősíteni Konstantinápolyt kapuit a lau-
sannei békeszerződés kikötése ellenére. Máris
felvonultatta csapatait a demilitarizált zóna
határára, de legalább oly udvarias volt, hogy
értesítette szándékáról a Népszövetséget és
futárai ott állanak a Népszövetség új palo-
tájának előcsarnokában, hogy magukkal vi-
gyék az engedélyt az előnyomulásra. Vajon
mi történne, ha Kemal nem kapná meg ezt
az engedélyt? Nem kétséges, hogy akkor is
valóra válna szándékát.

Magyarország és Bulgária követni fogják
ezeket a példákat. Az álszankciók csak szé-
gyent hoztak a Népszövetségre és nincs már
olyan ország többé, amely tiszteletet érezne
iránta.

Az abesszin viszály lett volna a legjobb
alkalom a Népszövetség számára, hogy meg-
mutassa erejét, de azt hiszem, egyben ez volt
az utolsó is. Mussolini ösztönösen megérezte,
mi a helyzet és arra a következtetésre jutott,
hogy nyugodtan dacolhat Genffel anélkül,
hogy ebből bármiféle komolyabb baj származ-
nék. Amikor a Népszövetség közel egy éve
tüntetőleg tisztogatni kezdte fegyverzetét és
fenyegetőzni kezdett, Mussolini még csak
annyi fáradságot sem vett magának, hogy leg-
alább időt próbált volna nyerni. Tudta jól,
hogy a dolognak ezt a részét nyugodtan rábí-
hatja Franciaországra, mert Párizs télen-
sére fogja kényszeríteni Londont is.

Vajon mit tehetne most a Népszövetség?
Badoglio már az Addisz-Abeba vezető autó-
uton jár csapataival és alkalmasint még a
nagy esősekek előtt be fog vonulni a négus fő-
városába. Ez természetesen még nem jelenti
majd Abesszini teljes meghódítását, mert
ehhez évek kellene és Mussolini is tisztában
van azzal, hogy hosszú időre lesz szüksége,
míg teljesen hatalmába tud keríteni egy olyan
szervezetet, utaltan, vad országot, mint
Abesszini, ahol még Hailé Szelasszié is csak
névleg uralkodott sok tartományban. A csá-
szárak Romániának nemzedékekre volt szük-
sége Británia elfoglalására és még akkorra
sem sikerült teljesen meghódítani a zöld zsi-

le- dreadnut

él alapján tegnap
nt Stelescut őrizet-
dezet mellett szál-
éhány napon belül
széki tárgyalás.

li, hogy egyezttek gresszusát

ulu, Maxim Demet-
olaescu, Simionescu
Bratianu beszámolt
égetése lefolyásáról,
ruban megjelent kö-
Gh. Tatarescu meg-
megállapítást nyert,
összehívása a párt-
ozik és nincs szó a
akciójáról, akik nem
eményt. Elhatározást
pártszabályok értel-
a pártelnök fogja
izott időpontra. Igaz-
megválasztása, ami
ban, nem került szó-
késztetésére bizottság

ésből megállapítást
s Dinu Bratianu egy-
összes napirenden
g. Azok a lap hírek,
nnak ezzel a közle-
meg a valóságnak".
redett szövegre és új-
éges mozgalmak és
(Totul pentru Tara)
hogy az anarchista
rmány, mint a párt
kell megindítani.

ánuel királynak, Ad-
után, abesszin csá-
y. Nem felel meg a
y Lengyelország csat-
olasz-osztrák-magyar

jelentette, gárda május rja gyilkolni

Mihail Stelescu 50 ba-
lt a galatii főügyész-
gy a Vaszgárda május
meggyilkolását. Kéri
a szükséges intézkedé-
uciada Románismulti
k védelmére, mert őt
óság bekövetkezéséért.

és Lapunk B. G.
da Baron L. Pop 12.
szám. 8-61.

getet, amikor a római légióknak végül is távoznok kellett.

Ha azonban egyszer Mussolini csapatai bevonulnak Addisz-Abeába, vége az abesszin birodalomnak és a népus kénytelen lesz a hegyek között bujdosni. Ami pedig a Népszövetséget illeti, éppen annyira nem fog számítani, mint Hailé Szelasszié: a Népszövetség is folytathat talán még egyideig guerilla-háborút, de az ő uralmának is vége lesz ezzel.

Genfben az angol sajtót azzal vigasztalták, hogy Olaszország pénzügyi csődjé elkerülhetetlen. A Duce ugyan hatalmába kerítheti Abessziniát, de olyan súlyosan fogják terhelni azok az adósságok, amelyekbe ez a háború kerül, hogy nem fogja élvezhetni új hódításának gyümölcseit. Nekem e tekintetben különvéleményem van, mert szerintem a pénzügyi csőd nemhogy nem lehet preventív eszköz, hanem éppen ellenkezőleg, csak újabb izgatás körülmény. Törökország államcsődjé például soha nem állított akadályt az örmények kifosztása és lemészárlása elé és nem jelent majd akadályt Olaszország számára sem, hogy tovább bombázza az abesszineket megmaradt hegyeik között.

Franciaország, amely a Népszövetséget éveikig csak eszközként használta fel arra, hogy Németországot elnyomja és megakadályozza a felfegyverkezését, most egyszerre arról kezd beszélni, hogy háttáfordít Genfnek. Abban a pillanatban, hogy a Népszövetség csak tétova kísérletet próbált tenni arra, hogy az alapokmány rendelkezéseit gyakorlatban is keresztülvigyék: a francia államférfiak egyszerre elkedvetlenednek és kivonulással fenyegetőznek. Párizs vissza akar térni a németellenes katonai szövetségek régi rendszeréhez, amelyek 1914-ben a világháborút kiobbantották és az angol kormány, amelyet Laval és Flandin az abesszin kérdésben egyszer már becsapott, az orránál fogva hagyta magát vezetni a rajnai zóna kérdésében is. A franciáknak sikerült meggyőzniük minket arról, hogy itt a mennyből hullott alkalom bebizonyítanunk az írott szerződések iránt érzett tisztelőt. Azzal érveltek, hogy ha nem lépünk fel egykori ellenségünkkel, Németországgal szemben, amikor az megszeg egy szerződést, hogyan kívánhatjuk Franciaországtól azt, hogy csatlakozzon hozzánk, régi szövetségünk, Olaszország megbüntetésében, amikor ő szeg meg egy szerződést?

Abesszinia remek csaléteknek bizonyult és Anglia szépen horogra került. Megszületett az új katonai egyezmény Németország ellen, amely épügy háborúra kötelez most minket, mint 1914-ben. És mit kaptunk mindezt cserébe Franciaországtól? Genfi viselkedése az utolsó alkalommal nemcsak ködös és bizonytalan volt, hanem már egyenesen ellenséges hang csendült ki a francia kijelentésekből. Mi megfizettük az árat, amelyet a franciák követeltek és Párizs ezt gondosan páncélszekrényébe is zárta, ellenben a franciák nem szállították le az ellenértéket.

Az egész helyzet reménytelensége legjobban abból látszik, hogy ma európaszerte mindenütt arról beszélnek, hogy a teljesen lejárt Népszövetség helyett megfelelő pótlásról kell gondoskodni. Franciaország új szövetségi rendszerekre gondol, Németország európai megemntámadási egyezmények aláírását javasolja és úgy hallom, hogy az angol kabinet tagjainak egyrésze új Népszövetség megalakítását indítványozza. Ha már elvesztettük minden reményünket az új és új föld lehetőségében, legalább legyen új Népszövetségünk! Ha azonban az új Népszövetség új alapokmányát nem fogjuk tudni jobban felhasználni, mint a régít, akkor az emberiség jövőjének kilátásai nem fognak megjavulni.

Hirdetmény

Alóírott Dr. Gheorghe Orisca notar-public in Ludus județul Turda, Salamon Martin ludusi kereskedő megbízásából Salamon Márton kereskedő hitelezővel szemben a következő

HIRDETME NY T

teszem közzé: Alóírott Salamon Márton ludusi kereskedő ezennel felhívom összes hitelezőimet, hogy ezen hirdetésnek a „Monitorul Oficial”-ban való közzétételétől számított 30 nap alatt vagy mutassák be, vagy bármily uton értesítsenek Dr. Onisca Gheorghe ludusi notar-public irodája útján az általam bármily minőségben aláírt váltókról vagy más követelésükről rendezés céljából, mert ezen határidő eltelté után minden általam bármily minőségben tett aláírást visszavonok és bármily követelésüket joghatály nélkülívő nyilvánítok.

Munkásbiztosító
Lista de plata
(10 munkáson felül)
Lakbérleti szerződés

BOROS papirkereskedésben

Epilepsziában szenvedők!

Végre főfedezték az Ön betegségének is a gyógyszerét. Most véget értek már végre az eszméletlenségi rohamok, a rettenetes görcsös rángatózások. Azok, akik ebben a kegyetlen betegségben szenvedtek, most megszabadultak testi és lelki fájdalmaiktól.

Ami mindenki előtt teljes lehetetlenségnek tűnt, az ma megvalósult: az epilepsziás betegek 90-95%-a gyógyítható, hála a híres

amerikai „Donhide” nevű gyógyszernek.

A betegek milliói a világ minden részéből orvosalk által az epilepszia összes eseteire előírt „Donhide” kezelésnek köszönhetik gyógyulásukat.

„Donhide” kapható a vezérképviselőnél: Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124. Vidékre 200 lej utánvét mellett küldjük.

Ujra föllángolt az antiszemita-propaganda Ausztriában

Schuschnigg kancellár lobogója alatt terjesztik a legképtelenebb bornírt-ságokat. Marannusok csirálták a spanyol forradalmat — az osztrák antiszemita szerint

Bécs, május 2. Leopold Kunschak, az osztrák keresztény szocialista munkásság egyik vezére vasárnap, május harmadikára nagygyűlést hívott össze a Helden-platzra. Egyidejűleg a meghívóval több, mint száz-ezer példányban röpiratot osztott szét, amelyben a „Freiheitsbund” nevében is kéri a keresztény munkások és alkalmazottak minél tömegesebb megjelenését, amely manifesztáció lenne Ausztria és kancellárja, Kurt Schuschnigg mellett.

El a zsidó sajtóval!

A röpirat még a következőket írja: „Ausztria keresztény munkásságának programja követeli a zsidók befolyásának elhárítását a német nép szellemi és gazdasági életéből.”

Szónyeget tartjuk a zsidókérdést és kérünk benneteket, bizzatok csak bennünk! Intünk s kérünk, tegyétek magatokéva programunkat. El a zsidó sajtóval! El a zsidó nagyiparral és bankokkal! Nem akarjuk bántani őket, az életük és jogaik megmaradhatnak, de a korrupcióval szerzett vagyont adják vissza az államnak, mielőtt vele meglógnának külföldre.”

A „Freiheitsbund” látása nagy aggodalommal töltötte el Ausztria zsidóságát. Néhány zsidó kerület beadványt intézett a rendőrség közbiztonsági osztályának főnökéhez, amelyben rámutat a veszedelemre, amit a radikális antiszemita párt előkészít.

Mese a marannusokról

Az „Ostmarkische Sturmsharen” című politikai alakulat, amelynek dr. Kurt Schuschnigg kancellár a vezére, a sajtót informáló irodát is tart fenn.

Ez az iroda a napokban cikket küldött a lapokhoz. Cikket, amelyet állítólag „egy fiatal spanyol hittestvér”, Gil Robles barátja küldött kerülő uton, hogy megcáfolja vele az aszfaltsajtó ostoba fecsegéseit.”

A tágabb közlésre szánt cikk többek között ezeket a képtelenségeket közli:

„A borzalmas harc, amely most Spanyolországban dúl, voltaképpen nem egyéb, mint élet-halál harca a katolikus kultúrának a marannusokkal. Kik a marannusok? Zsidók, akik évszázadokkal azelőtt lát-szatra áttértek a keresztény hitre. Ezek most mindazt kiirtanák, ami még keresztény Spanyolországban. Itt van mindenekelőtt de los Rios, egy régi marannus család ivadéka, aki a zsidókat visszahivta Spanyolországba. Ezek az egykori spanyol zsidók veszedelmes társaság. V. Károly, II. Fülöp és Ferdinánd és Izabella idejében zavarták ki őket az országból. Tömegesen letelepedtek azután Szalonikiben. Még ma is fennáll egy egész városnegyed Szalonikiben, ahol a zsidók egymás között spanyolul beszélnek. Néhány családban megmaradt egy érdekes tradíció. Évszázadok óta őrzik a ház kulcsát, amelyet Spanyolországban hagytak. Ez szimbólum és azt jelenti: „Várjatok csak, egyszer majd visszajövünk! És akkor jaj lesz nektek!” 1926-27-ben Barcelona nagyrabbija nyilvánosan kijelentette, hogy a kétmillió városban mindössze két zsidó család lakik, noha a zsidóellenes törvényeket már 50 év előtt érvénytelenítették. 1934-ben tízezer zsidó élt Barcelonában, ma 24 ezertől 30 ezer a lélekszámuk... Ki csinálta a város uralmat Spanyolországban? A zsidók! Az ő internacionalis öszeköttetésükkel és pénzükkkel!”

A naiv bízalom

„Még valami tette tönkre Spanyolországot: lakóinak naiv bízalma a bankárokhoz, főleg a zsidó bankárokhoz. Hiszen

dalom kirobbantása érdekében. Azt mondják, hogy vele együtt egy Spanyolországból származó amerikai zsidó is pénzelt a felkelést... Voltaképpen Gil Robles büne az ország mai sorsa. De meg kell bocsátani neki, ha meggondoljuk, hogy a nemzetközi szabadkőművesség is sokban segítette a forradalmároknak.”

Ki az a Bauer bankár?

A cikk rengeteg képtelensége ellenére is megjelent néhány, a kancellárhoz közel álló újságban. Progresszív osztrák körökben meg vannak döbbenve azon, hogy ezekből a körökből nő fel ismét az osztrák antiszemitaizmus dudvája. Amit a cikk Bauerrel ír, a legnagyobb képtelenség. Bauer nem 1920 óta él Spanyolországban, hanem közel negyven éve és egyik legkimagaslóbb alakja az ország közgazdasági életének. Még abban az időben került Spanyolországba, amikor a Rothschild tőkével megalapították, megépítették a spanyol vasutakat. Azóta jelentős tényezője a spanyol közéletnek. Amíg a monarchia állott, bejáratos volt a királyhoz is. Politikával sohasem foglalkozott, mindig csak közgazdasági problémákkal. A kevés zsidót, aki Spanyolországba jött, megszervezte. Mint cionista természetesen sohasem avatkozott az ország belső életébe.

Hasonló ostobaság az az állítás is, hogy Barcelona nagyrabbija megtette volna a neki imputált teljesen eszelen kijelentést. Ha hét zsidó család élt csupán Barcelonában az említett években, akkor kinek a nagyrabbija lehetett? Nagyrabbít csak egy ország, vagy egy országrész zsidósága választ. Ezidőszert csak Angliában és Franciaországban ismerik ezt a zsidó méltóságot.

SELECT MOZGÓ

Délelőtt 11, délután 3, 5, 7 és 9 órákor

Shirley Temple legújabb filmjében: **Napsugárka**

Kik a Harmadik Birodalom ellenségei

A zsidók még ma is ellenségek

Berlin, május 2. A nemzeti szocialista hivatalos pártlapban Richard Heydrich, a berlini titkos rendőrség főnöke a hitlerista állam ellenségeiről irt cikket. A cikkirő a következőképpen osztja fel a harmadik birodalom ellenségeit:

A kommunisták, a zsidók, a szabadkőművesek és a politizáló klérus.

A zsidók, holott már elkülönítették őket a lakosságtól, még mindig befolyással vannak az ország életére, mert teljes elkülönítésük nem volt egyszerre megvalósítható. A kommunisták Szovjetországgal ágenséi és kéméi, a szabadkőműves páholyok pedig a zsidóság segélyszervei. A klérus ellen nagyon éles kirohanást intéz

a cikkirő. Ez a klérus ássa alá a germán lelki egységet és még veszedelmesebbnek minősíthető, mint a kommunisták. Sajnos nagyon kevés pap van, aki nem foglalkozik politikával.

A cikk második felében annak írója rámutat arra, hogy a német rendőrség két részre oszlik: az államrendőrségre és a titkos szolgálatra. A kettő között tökéletes az együttműködés. Az államrendőrség a taktikai és végrehajtási problémákat végzi, míg a titkosrendőrség információkat szerez és az állam ellenségeivel szemben taktikai utasításokat ad. A két rendőrség közötti állandó kapcsolatot az államrendőrség elnöke látja el.

Az első modern palesztinai beszélőfilm bemutatója Timisoaran

Május 4-5-6-án lesz az „Ígérlet Földje” timisoarai bemutatója. A velencei filmversenyen aranyérmert nyert film timisoarai premierje nagyszabású diszcoládás keretében május 4-én lesz megtartva az Apollo-moziban

Timisoara, május 2. A timisoarai zsidó és nemzsidó közösség nagy érdeklődéssel várja hónapok óta a világhírű „Az ígérlet földje” című Palesztina-film bemutatóját. A film már Erdély több városában hatalmas sikerrel futott és legutóbb Aradon közel kétezer ember vett részt a film bemutatásán. A timisoarai előadás terminushány miatt húzódott ki mindaddig, de végre sikerült a városi mozik vezetőségével véglegesen megállapodni a timisoarai előadások terminusaiban, úgyhogy május 4-én délután és este az Apollo-moziban, május 5. és 6-án pedig a Select-moziban kerül sor a film ünnepléses keretében közölte lepergetésére. — A május 4-i esti előadást a Keren Hájjeszód országos vezetője nagyszabású diszcoládás formájában fogja megrendezni, melyre meghívást nyernek a timisoarai hivatalos hatóságok

és a különböző felekezetek képviselői is. A diszcoládást dr. Nobel Sándor román nyelvű konferánza vezeti be, utána a „Hazzamir” dalárda 50 tagú férfikórusa a legújabb palesztinai népdalokat adja elő, majd Giszkalay János verses prologusa következik és a film szünetében Moritz Geiger, a Jewish Agency jeruzsálemi delegátusa tart előadást.

Május 5. és 6-án a film előadásai a belvárosi Select-moziban folytatódnak. Az iskolák részére külön előadások lesznek olcsó és ingyenes helyarákkal.

A film bemutatója iránt városszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg és a Keren Hájjeszód központi irodáját, III. Piata Plevnei 3., ahol a jegyek elővételben kaphatók (telefon 22-89) már is elárasztják jegyek rezerválása iránti kérésekkel.

el Pa
Intervi

Bucuresti, má
Carol Singer, a
végrehajtóbizott
kezett vissza P
nuja volt a mul
nek. Az Uj Kele
után nyomban
resti ügyvédet
aki személyes é
érdekes és aute
lesztinai esem
után támadt he

Carol Singer
ber lapokat, a
jegyzeteit és a
munkatársunkn

— Április 19
nanából (ahol
Zsidó Párt egy
meg) Tel-Aviv
Tikvában talál
rendkívüli kiad
nyeket regisztr
szinte egyszerű
hétseges, hogy
valóban 1921-b
tájk meg az ar
még csak 80 ez
hőiesen állták
és már akkor
1929-ben 160 e
arab tömeggel
ráljia. Az Em
megtámadni. E
lő zsidóval va
jenek támadni

Tel-A
— Autobus
érkezett... A

— Jaffában
tak az esemény

A zavargások
hauráni arab
akiket — mi
földi és föle
tában álló a
dijakkal

Április 19-én,
mintegy jeladás
szállított arab r
rekkal és egy
rezve a jaffai K
a vámbívalat it
sokat és tisztv
cionalista agitá
nál a támadás
a tömeghez. M
védelmi csapat
nek, már késő

A jaffai arab
borzalommal
teit és segít
akiknek egy
tek át Tel-A
zsidó varrót

Es még sok ha
arabok szolidar

— Itt van
rátom esete,
Palesztinába.
munkahelyén.
felügyelői szol
deltje, amikor
vadza Bubi, —
itt nagy bajok
tett, de az ara
ha nem messz
vizlekk Tel-Av
hogy a dologn
visszatért Tel-

Egy bucuresti cionista vezetőférfi elmondja az Uj Keletnek, mit látott Palesztinában a forrongások idején

Intervju Carol Singerrel, aki szemtanúja volt a tel-avivi és jaffai eseményeknek

Arab baráti megnyilatkozások a zsidók védelmében

Bucuresti, május 2. (Az Uj Kelet tud.) Carol Singer, a romániai cionista szervezet végrehajtóbizottságának tagja tegnap érkezett vissza Palesztinából, ahol szemtanúja volt a múlt héten történt eseményeknek. Az Uj Kelet munkatársa megérkezése után nyomban felkereste az ismert bucuresti ügyvédet és cionista vezetőférfiut, aki személyes élményei alapján rendkívül érdekes és autentikus beszámolót ad a palesztinai eseményekről és a zavargások után támadt helyzetről.

Carol Singer elővette a palesztinai héber lapokat, a Davart, a Haarecet, saját jegyzeteit és a következőket mondotta el munkatársunknak:

— Április 19-én délután 3 óra felé Raananából (ahol dr. Sami Stern, a romániai Zsidó Párt egykori főtitkárát látogattam meg) Tel-Aviv irányába indultunk. Petach Tikvában találkoztunk legelőször a Davar rendkívüli kiadásával, mely az első eseményeket regisztrálta. Megdöbbenünk és szinte egyszerre kérdeztük: „Hogyan lehetséges, hogy volt bátorságuk ehhez?” Szavában 1921-ben, amikor először támadták meg az arabok a jisivot és amikor még csak 80 ezer zsidó volt az országban, hősiessé álltak meg helyüket a kolonisták és már akkor meg mutatták erejüket. 1929-ben 160 ezer zsidó állott szemben az arab tömeggel, melynek meg kellett hátrálnia. Az Emeket már akkor sem merték megtámadni. És ma, amikor közel félmillió zsidóval van dolguk, Tel-Aviv ellen merjenek támadni?!

Tel-Aviv harci lázban

— Autobuszunk rövidesen Tel-Avivba érkezett... A tömeg rendkívül izgatott

Kik rendeztek a zavargásokat?

— Jaffában ekkor már csúcspontján állottak az események.

A zavargásokat a Szíriából bevándorolt hauráni arabok kezdték és rendezték, akiket — mint később kiderült — külföldi és főleg náci-propaganda szolgálatában álló agitátorok bíreltek fel napidíjjakkal a beestelen támadásra.

Április 19-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, mintegy jeladásra több ezer hauráni és ben-szülött arab rohanta meg késekkel, revolverekkel és egyéb szerszámokkal felfegyverezve a jaffai kikötőben és a kikötő, valamint a vámhivatal irodáiban dolgozó zsidó munkásokat és tisztviselőket. A banditák élén nacionalista agitátorok állottak, akik közvetlenül a támadás előtt lázító beszédekkel intéztek a tömeghez. Mire a hatóságok és a zsidó önvédelmi csapatok nesztét vették az eseményeknek, már késő volt.

A jaffai arab lakosság legnagyobb része borzalommal nézte a huligánok gaztetveit és segítségére sietett a zsidóknak, akiknek egy részét saját bárkálkkal vitték át Tel-Avivba. Egy arab szabó 18 óráig varróként rejtgetett két napon keresztül házában.

— És még sok hasonló esetet mondhatnánk el az arabok szolidaritásáról.

„Havadzsa Bubi...”

— Itt van például Bubi Blumenfeld barátom esete, aki Piatra Neamtól került ki Palesztinába. Vasárnap reggel megjelent munkahelyén. Utépitésnél teljesített munkafelügyelői szolgálatot. Az egyik arab alárendeltje, amikor meglátta, eként fogadta: „Havadzsa Bubi, — siess vissza Tel-Avivba, mert itt nagy bajok lesznek!” Bubi kezével legyintett, de az arab nem hagyta: „Havadzsa Bubi, ha nem mész azonnal, megkötözték és úgy viszik Tel-Avivba!” Havadzsa Bubi látta, hogy a dolognak most már fele sem tréfa, és visszatért Tel-Avivba. Öt percre rá az utépi-

volt. Az embereken elhatalmasodott a harag. A Herzl uccán végig rendőrkordonok, gépfegyveres páncélaútok állottak sorfalat és a puskacsövek nem Jaffa, hanem Tel-Aviv felé fordultak. Igen, így ahogy mondom. Mert ezáltal valóban elvesztették a telavivai béketűrőüket és nem tudtak beletörödni abba, hogy a tulkeremi gyilkosság után, mely az emlékezetes péntek esti zsidó tüntetéseket váltotta ki Tel-Avivban, most Jaffában romboljanak és gyilkoljanak büntetlenül az arabok. A tel-avivi uccák felől talán a jaffainál is súlyosabb események veszedelme fenyegetett. A harcias elemek élén néhány száz szaloniki zsidó állott. (Szaloniki zsidó volt a Tulkaremben megölt Chazan is.) És mögöttük zsidó munkások ezrei lelkiükben nagy keserűséggel és kezükben csákányokkal. Valamit tenni kellett. Hisz jőzön az előtt világos volt, mily súlyos következményekkel járhat itt egy elhamarkodott és megfontolatlan lépés. Rögtönzött emelvényeken megjelent Dizengoff főpolgármester, aztán az ekzekutív tagjai: Ben Gurion, Kaplan, Grünbaum, Shertok, akik Jeruzsálemből jöttek és szinte kezeiket tördelve kérelték az izgatott tömegeket, őrizték meg nyugalmukat, legyenek fegyelmetek és ne ragadtassák el magukat megfontolatlan lépésekre. A munkásvezérek Ben-Gurionnal az élükön kerülhetetlen erővel tartották féken az embereket és szorították vissza az angol szuronyok felé tóduló zsidó tömegeket. Ha a kedélyek nem is nyugodtak meg — ezt senki se várhatta el, akkor amikor Jaffából zsidó áldozatokat és sebesülteket hoztak a mentőkocsik — de a fegyelem győzött az indulatok fölött s nem minden ok nélkül fejezte ki elismerését a főkormányzó a zsidó lakosság önfegyelmézéséért.

tésnél dolgozó hauráni napszámosok — a kapott jeladásra — elindultak a kikötő felé. Havadzsa Bubi is keresték.

— De sokkal jellemzőbbek a jőzön arab lakosság magatartására a későbbi ilyen megnyilatkozások. A Jeruzsálem melletti Kirjat Anavimban például már a zavargások második napján megjelentek a szomszédos arabok és megerősítették az 1929-es zavargások alkalmával tett nyilatkozatokat, mely szerint

békében és harmóniában akarnak állni a zsidó telepesekkel.

Amikor Ben Semen kolónia közelében lévő mezőket felgyújtották a huligánok, a szomszédos falvak arab lakossága segítségére sietett a zsidó telepeseknek és a legnagyobb odaadással vett részt a tűz eloltásában.

Az utóbbi napokban az ország különböző kerületeiben keresték fel az arab mezőgazdák a zsidó kolóniákat, ahol sajnálatukat fejezték ki a Jaffában történt zavargások fölött és ama reményüknek adtak kifejezést, hogy a jövőben béke fog uralkodni a zsidók és arabok között.

Ezután újra Tel-Avivra terelődött a beszélgetés és megkérdeztük Carol Singertől, igaz-e, hogy a jaffai események reakciójaként Tel-Avivban szintén voltak arab-ellenes incidensek.

Az első reakció a jaffai támadásra

— 150 ezer főnyi lakosságot — mondotta Carol Singer — nem lehet maradék nélkül abszolút fegyelem alatt tartani. Így is bámulatos az az önmérséklet és rendtartás, amelyről Tel-Aviv lakossága tett tanúságot. Amikor az első hírek érkeztek a jaffai vérengzésekről, a zsidó tömegek haragja oly nagy volt, hogy nem lehetett megakadályozni az uccákon talált néhány arab megöklését. Az arab piacot is szétzúrták. A városban egyetlen arab sem maradt, kivéve azokat, akiket a zsidók rejtettek el házukban az uccal nép haragja elől. Az első események hírére nyomban akcióba léptek a munkásszervezetek és politi-

kai alakulatok „szadranim”-jai (rendezők), akik bámulatos energiával tartották fenn a rendet. Percek alatt talpon voltak az önvédelmi csapatok és pillanatok múve volt, hogy a legészakibb Gallil kolóniái is hírvil kapják, hogy veszély van és legyenek készen. Erre a széleskörű intézkedésre azonban nem volt szükség, (ha óvatosságból indokolt is volt), mert a zavargások komoly formái ténylegesen Jaffára korlátozódtak.

Az áldozatok névsora

A halálos áldozatok és sebesültek felől érdeklődünk. Carol Singer előveszi jegyzeteit és felolvassa a zsidó halottak és sebesültek listáját. Huszonkettő a zsidó halottak száma és 25 azon sebesülteké, akik még kórházi kezelés alatt állanak. A halottak nevei: Mordechaj Friedmann (20 éves), Dávid Schambudall, Chaim Konfeld (29 éves), Jichak Fränkel, Jiszrael Pozegoda (25 éves), Elieser Bischitzki (40 éves), Schambarlet (28 éves), Josef Liebermann, Dániel Cohen, Jakob Prussak, Daniel Prussak, Jichak Rabinovitsch, Simkovicz, Jiszrael Friedmann, Jehuda Simantow (60 éves), Selig Lewinsohn, Slomo Merisand, Slomo Kramer, Slomo Garbi, Chaim Chatzkiwicz, Nachum Hadad, Chaim Kischler.

A sebesültek: Herzl Schecht (20 éves), Sossanna Mordechowitz (23 éves), Sigmund Becker (36 éves), Elieser Lippsohn (26 éves), Blachmann (25 éves), Salom Badaad, Arie Meirowitz, Elieser Leib, dr David Weinberg, Lilli Rothentberg, Aser Tovin, Ruben Liebermann, Jiszrael Schnitzer, Jichak Eisen ügyvéd, Arje Mattlis, Jakov Reich, Josef Rosenberg, Slomo Cohn, Minna Walddorf, Avraham és Meir Selikowitz, Mordechaj Freimann, Elisabet Weigel, Arje Segall és Slomo Radkober.

Az előzmények

— Miben keresendők a zavargások közvetlen okai és mivel magyarázzák illetékes tényezők az eseményeket? — kérjük.

— Néhány hónappal ezelőtt — mondja Carol Singer — az angol rendőrség agyonlőtte Ali Casta banditát, Palesztina Rózsza Sándorját, akinek személyét valóságos legendákkal szőtte át a szegény nép fantáziája. Egy arab terrorista banda esküt tett arra, hogy a zsidókon és angolokon megbosszulja Ali Casta halálát. Az első áldozat Israel Chasan volt, akit — mint ismeretes — a tulkeremi országuton öltek meg a banditák. Másnap hajnalban ugyanazon a helyen két arab holttestet találtak. Chasan temetése és az utána történt telavivi tüntetés még jobban elmérgesítette az atmoszférát.

A náci-propaganda zsidóellenes lapokkal árasztotta el az országot. (Az El Islam című lap a Porunca Vremii arab pándantja.)

Az agitátorok könnyen használták ki a mindenre kapható hauráni arabokat, akik az utóbbi években vándoroltak be és nem volt alkalmuk 1929-ben megismerni a zsidók ellenálló erejét. A hangulat amugyis feszült volt az arab politikai pártok sovinszta versengése miatt. Ezeknek a pártoknak a vezetőit azonban ugyancsak váratlanul érték a jaffai események és az első pillanatban maguk kérték a kormány gyors beavatkozását a zsidók veszedelmessé várható reakciójától tartva. A főkormányzó azonban a következő szavakkal fogadta őket: „A zsidók semmiért

nem hibásak, önök személyileg felelnek a további zavargásokért”.

Dizengoff válaszol az araboknak

Jellemző az is, hogy az arab lapok és politikusok szemére hányták Dizengoff telavivi főpolgármesternek, hogy egyik beszédében „vadak”-nak nevezte az arab népet. Dizengoff ezt a vádat keményen visszautasította s a városi tanács legutóbbi ülésén adta meg méltó válaszát a következőkben:

„Vadoknak csak azokat neveztem, akik békés, ártatlan zsidókat öltek. De hol maradtak az arab nemeslelkűek? Miért nem nyugtatták meg a tömeget? Miért nem mentették meg az arab becületet?”

Negyven éve élek ebben az országban és mindig a békés munka érdekéért fáradoztam. Az én álmom az arabokkal való megegyezés volt. Nem az én hibám, hogy nem sikerült.

Emlékezzetek az arabok arra, mit tett Tel-Aviv városa a földrengés idején Nabluszért, az arab városért és mit tettek a zsidó intézmények Hebronért és Safedért. A mi célunk mindig az volt, hogy békében éljünk az arabokkal”.

A városi tanács ugyanezen ülésén elhatározta, hogy saját kikötőt követel a kormánytól Tel-Aviv részére, hogy gazdaságilag függetlenítse a várost Jaffától.

Az arabok sztrájkja

— És a sztrájk?

— Haifában mindössze két órát tartott. Amikor az arab teherhordók látták, hogy a zsidók elfoglalják helyeiket, nyomban abba-hagyták a sztrájkot. Az arab kereskedő nem volt képes két óránál tovább nézni, hogyan pártolnak át vevői a zsidó konkurenshez. Az arab tisztviselő egyáltalán nem reagált a sztrájkfelhívásra. A forgalom egy napig szünetelt mindössze. A gyujtogatásokról szólva, tény, hogy a haurániak Jaffa és Tel-Aviv között felgyújtottak néhány házat és barakot. Az is igaz, hogy felelőtlen zsidó kezek még több arab házat gyújtottak fel válaszképpen. De ez sem jelenti azt, amit a Havas, a Reuter és különösen a DNB távirati irodák kürtöltek világgá: „Jaffa lángokban áll”. A jisiv nem hisz a fülének, amikor a rádió-jelentéseket hallja!...

— Honnan volt az araboknak fegyverük? — A hatóságok néhány darab fegyvert raktárt lepleztek le és megállapítást nyert, hogy a fegyvereknek hitlerista eredete volt...

Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy az angol hatóságok másképp viselkedtek most, mint 1929-ben. A jisiv gyászolja a jaffai mártírokat, felfokozott energiával dolgozik tovább és biztos benne, hogy az angolokat is észretáritik a legutóbbi események és lekerülnek a napirendről a tervbevetett intézkedések a zsidó érdekek rovására, így első-sorban a Legislative Council ügye.

— En cionista hitemben megerősödvé jöttem vissza az országból — mondotta befejezésül Carol Singer.

Hátszegi Ernő

Ingyen osztogatunk **11-es** BALLONT a CALEA REGELE FERDINAND 11a alalt levő

harisnya, fehérnemű és kötöttárban

uj, uj, uj üzlet

Fényesen sikerült a Zsidó Kórház-egyesület devai kulturstélya

A zsidó-kórházegyesület hunedoaramegyei kerülete nagyszabású kulturstély rendezésével tett újabb fényes tanulságot a kórházegyesület munkájáért való lelkesedésének. Az estély a devai színházban zajlott le, mely alig tudta befogadni a nagyszámú közönséget, melynek első sorában ott láttuk Perian Petru polgármestert, Groza Péter volt minisztert, számos keresztény főpapot és Hunedoara megye minden zsidó közösségének kiküldöttjeit Lupentől Bradig. A clujai központot dr. Sebestyén József és neje, dr. Fenichel igazgató-főorvos, prof. dr. Roth, dr. Büchler, dr. Klein Miksa, Rózsa Mór és Lőb Béla képviselték, akiket meleg vendégszeretettel fogadott a devai társadalom.

Az estélyt dr. Weimann Vilmos nagyhatalmú román nyelvű beszéde nyitotta meg majd Rappaportné Blum Frida, az Eszterend jelmezében poetikus prólogust adott elő a kórházegyesület céljairól. Ezután dr. Roth Marcell egyet. m. tanár „Zsidó beteg, zsidó orvos és zsidó kórház” címmel tartott frappáns román és magyar nyelvű előadást, melyben a szegény betegek és a részükre épült kórház egymásrautaltságát domborította ki, mely a zsidó orvos munkája által válik hatékony tényezővé. Hangsúlyozta, hogy a zsidó orvos azért részesült mindig általános megbecsülésben és elismerésben, mert mindig lépést tartott a kor orvosi tudományával és az emberszeretet volt működésének vezérszavaként. Ennek illusztrálására felolvassa Majmonides reggeli imáját az orvosok részére, amelyet annakidején teljes szövegében közölt az Uj Kelet a Rambam-jubileum alkalmából.

Az est szencziója a clujai Goldmark-egyesület vonósnégyese volt. Tagjai: Friedmann Ignác, dr. Hollo Endre, Eichner Andor és Ihász Béla voltak, akik művészetük és tudásuk legjavát adták. A devai műértő közönség viharos ünneplésben részesítette a kvartettet. Ezután dr. Szegő Iulia (Cluj) jiddis és héber dalai következtek, melyek ugyancsak pompás sikert arattak. Gombo Sándor és Nussbaum Józsefné Hetényi-Heidelberg Albert melódramát adták elő a „Két hósi halott”-ról mely átérzéssel és nagy hatással. Kaszner Miklós és Nussbaum Józsefné nagy zenei kulturáról és készségről tanuskodó Beethoven-zongorakettő után Simon Ilonka a clujai opera csodagyermeké csillogtatta táncművészetét a közönség tomboló tetszése mellett.

Az estély után Deva város közönsége bankettet adott a vendégek tiszteletére. Mahler Ignác főtanácsos, az akció vezetője, üdvözölte a clujai vendégeket. A zsidó erők összefogásának szükségességét hangsúlyozta a mai négy feladattal szemben és rámutatott arra, hogy a Cion

felé vezető ideális életet megvalósítása és a helyi zsidó feladatok teljesítése magára kell, hogy koncentrálja a zsidó társadalom összes energiáit. A zsidókórház nem parciális, hanem egyetemes zsidó feladat, mely az ép testben ép lélek követelményének lényeges hordozója. Ezért nemcsak kórház, hanem templom is az, mely maximális áldozatokat érdemel a zsidóságtól. A kórházegyesület nevében dr.

Klein Miksa mondott köszönetet a devaiaknak, megkapó beszédben. Dr. László Lázár a vendégkölyöket köszöntötte, míg dr. Büchler Dezső az orvosi kar nevében mondott köszönetet a devaiak példaadásáért.

A kórházbizottság, az általános érdeklődés láttára, elhatározta, hogy Erdély egész területére kiterjeszti hasonló látogatásait és ennek az akciónak első etapja Tg.-Mures lesz, ahol május 17-én tesznek látogatást a kórház kiküldöttjei. Ezután következik Petrosani és Lupeni június 7-én és 8-án, majd Brasov és a környéki helységek június végén.

KÖZGAZDASÁG

Ismét bevezetik a közbeeső termékek forgalmi adóját

A pénzügyminisztérium a legutóbbi parlamenti ülészkabban felhatalmazást kapott arra, hogy rendelettörvények útján intézkedhessen a költségvetés egyensúlybáhozatala érdekében. Bucurestii jelentések szerint a pénzügyi kormány ezt a felhatalmazást rövidesen igénybe is veszi és többek között ismét bevezeti a közbeeső termékek forgalmi adóját. Ezeknek az új illetékeknek a révén a kormány 100 millió lei jövedelemtöbbletet remél elérni.

Jelentéseink szerint a pénzügyminisztérium ugyanezen felhatalmazással élve további bevételsszaporító intézkedések életbeléptetésére készül. Így, amint azt már korábban is kö-

zöltük, a szeszmonopoltörvényen oly módosítást hajtanak végre, amelynek révén megkénnyítik az italkiméresi engedélyek kiadását, ami által a kormány szerint a szeszmonopol jövedelme, illetve a szeszfogyasztás gyarapodni fog.

A felhatalmazási törvény alapján rendelet készül kiadni a pénzügyminisztérium a kisiparosok és kézművesek forgalmi adómentességének a megszüntetésére is. A rendeletben pontosan szabályozni fogják, hogy mely kisiparosok részesülhetnek ezektől az illetékmentességben.

Megszűnik a satumarei Sfatul Negustoresc

Tudósítónk jelenti: A sátmari Sfatul vezetőségében az utóbbi időben egyenlenség támadt. A vezetőség, amelyet a múlt évben választottak meg négy évi időtartamra, a napokban lefolyt közgyűlésen heves szemrehányással illette a Sfatul választmányát, valamint elnöki tanácsát, hogy a kereskedő-érdekek szem előtt tartására nem fektetnek súlyt, a gyűléseket nem látogatják. Weisz Zoltán ügy. alelnök, aki a közgyűlést a távol levő Tisca Emil elnök helyett levezette, visszavonhatatlanul lemondott tisztségéről. A következő szónok: Suta Dumitru alelnök felolvasta Tisca Emil bankigazgató, Kereskedelmi és Iparkamarai elnök lemondását a Sfatulban viselt elnöki tisztségéről. Sattmar kereskedő társadalmában a Sfatul vezetőségének a lemondása megütközést váltott ki és megindultak a békéltetési eljárások, amelyeknek utolsó ülése tegnap este zajlott le. Tisca Emil elnök és Weisz Zoltán ügy. alelnök a Sfatul Negustorescban viselt tisztségük

további fenntartását nem látták kívánatosnak és ezért újlag kijelentették, hogy lemondásukat fenntartják. A bejelentés után a választmány tagjai sorra lemondtak a Sfatul, ha jogilag nem is, de a gyakorlatban Sattmaron megszűnt. Nem valószínű, hogy akadjon még egy garmitura, amely ezeket az évtizedes tapasztalattal és munkássággal rendelkező, komoly kereskedelmi vezetőket pótolni tudná. Így nagy a valószínűség, hogy a Sfatul jogilag is megszűnik Sattmaron és Weisz Zoltán ügyvezető alelnök a kereskedői érdekek védelmére feltámasztja a Kereskedelmi Társulatot, amely a tavaly olvadt bele a Sfatulba, éppen Weisz Zoltán társulati elnök kezdeményezésére.

Megszűnt az Ipartestület Sattmaron. Sattmarról jelenti tudósítónk: Az új ipari törvény végrehajtási utasítása ma érkezett le Sattmarra az illetékes hatóságokhoz, amelyek kiszálltak az Ipartestület helyiségébe s ott mindent átvettek a sátmari Munkakamara részére. A sátmari Ipartestület nem rendelkezett semmiféle vagyonnal. A korporációs rendszer megszüntetésének pótlására Sattmar közel kétezer iparos szindikátusokba tömörült.

A Nitrogen-gyár megvásárlása. A dicio-sámmartini Nitrogen-gyárat a kincstár vásárolja meg. Az a bizottság, amelyet a Nitrogen részvényeinek, illetve az iparvállalat felértékelésének tanulmányozásával bízta meg, befejezte munkáját és annak eredményeiről a kormánynak jelentést tett. Értesítéseink szerint a tranzakciót, amelyhez hadfelszerelési szempontok miatt is nagy érdekek fűződnek, rövidesen keresztül viszik.

A régi koronára szóló román-cesh követelések és tartozások rendezése. Prágából jelentik: A törvények és rendeletek gyűjteménye tegnap közölte a régi osztrák-magyar koronára szóló román-cesh követelések és tartozások rendezéséről szóló államközi megállapodást. Az egyezmény azokra a követelésekre és tartozásokra vonatkozik, amelyek 1919 február 26-ika előtt olyan felek között keletkeztek, amelyek egyike Csehországban, másik Romániában bír állandó lakhellyel. A román-cesh egyezmény értelmében a régi osztrák-magyar korona mai értéke két román lei. Ha a követelés cseh területen fekvő ingatlanra bekebelezett jelzálogos követelés, akkor egy régi osztrák koronának értéke egy cseh korona értékével azonos. Az egyezmény nem vonatkozik azokra a hitelezőkre és adóssokra, akik 1919 február 26-ika után Magyarországra területére költöztek és az egyezmény életbeléptetése idejéig nem költöztek vissza.

Méltóságos asszony

— Békefi László és Stella Adorján vigjátékának bemutatója a Magyar Színházban —

Ennek a vigjátékának cselekménye abban különbözik a mozi-vigjátékok szokásos cselekményétől és hazugság-romantikájától, hogy benne a happy end nem a darab végén, hanem már mingyárt az elején boldogítja a mélyen tisztelt közönséget. Az ötvenes, de hódító egyetemi tanár beleszeret egy kis hetedik gimnazista-lányba, rögtön el is veszi feleségül. Holtomiglan boldogok volnának, ha a hetedik, újdonsült asszonyka nem kíváncskodna vissza a nyolcadik osztályba. Titokban s különböző kalandokon keresztül végre is nem sikerül neki letenni az érettségit. A gyanakvó férj végre megtudja, hogy felesége nem csalja meg, csupán az ő kedvéért akart „érett” lenni s kalandjai kizárólag az iskolára szorítkoznak. Újabb happy end: a titkos diáklányról kiderül, hogy tényleg méltóságos asszony, aki ezek után boldogan tér vissza méltóságos otthonába.

A kényszeredett mese pergő, ügyes, a diáklányok jellemrajzai jó megfigyelésről bizonyodnak, a tanárok figurái is életből elisestek.

A darab a pesti színműpar jobb teljesítményei közé számítható, mert legalább kedves és mindvégig izlées.

Az előadás kitünő volt, a rendezés fővárosi nivóju — s ez a darab talmi értékeit sokszor feledtette.

Sándor Stefi a címszerepben kitünő vigjátéki színésznek bizonyult. Bájos, közvetlen, illuziókeltő alakítást nyújtott. Kitünő volt; csupa izlés és előkelőség jellemezte Gróf László játékát. A többiek is mind elsőrangúak voltak: Tompa Pufi az apa, Osóka József a latin tanár, Balázs Samu az ügyvéd, Harmath Jolán az ügyvédné, Czoppán Flóri a anyós szerepében. Kisebb szerepekben is feltűntek keltettek: Wojticky Elvira, Benes Ilona, Kőszegi Margit, Miklóssy Margit, Lantos Béla, Borovszky Oszkár. Külön dicséretet érdemel Stefanidesz Ily, aki egy kis élelmes és kedves zsidó diáklányt rendkívüli humorérzékkel alakított. (s.)

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, május 3.

Bucuresti. 6.15: Torna. 13.30: Dinicu zenekar. 17: Sibiceanu tánczenekar.
Budapest. 10.30: Hírek. 2.50: Puccini hanglemezek. 4.50: Cigányzene. 6: Kerpely Jenő gondolkodik. 8.10: Szalonzene.
Droitwich. 8: Vonósnégyes. 10: Mandolinzene.
Bécs. 12.45: Szórakoztató zene. 6.55: Rádiózenekar. 11.20: Szántó Enid alt éneke.
Prága. 6.50: Szimfonikus hangverseny. — 9.40: Rádiózenekar.
Strasbourg. 9.15: Közvetítés a Vigoperából.
Toulouse. 8.40: Szalonzene. 23: Katonaindulok.
Belgrad. 11.30: Rádiózenekar.
Ljubljana. 6.20: Katonazene. 10.20: Rádiózenekar.
Zágráb. 5.20: Tamburazene.
Varsó. 12.15: Szimfonikus zene. 5.15: Vonósnégyes.
Riga. 8.55: Népszerű zene baritonadalokkal.
Stockholm. 9.15: Rádiózenekar.

Hétfő, május 4.

Bucuresti. 13.30: Szórakoztató lemezek. — 17: Szlav zene. 20.25: Bobescu négyes. 21: Diaconescu Maria énekel. 21.45: Mandolinzene. 22.20: Dinicu zenekar.
Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 12.05: Hanglemezek. 6: Zenekar. 7.30: Kamarazene. 8.10: Muráti Lili és Somló István előadó estje. 8.45: Vakok énekkara. 9.50: Cigányzene. 11.45: Fuvószene.
Droitwich. 23.15: Rádiózenekar.
London. 21: Divatos dalok. 22.30: A Parsifal I. felvonása.
Bécs. 22.30: Vidám éneknégyes. 23.55: Katonazene.
Kopenhága. 21: Rádiózenekar.
Párizs. 20.33: Párizsi szimfonikusok.
Poste Parisien. 22.25: Budapesti vonósnégyes.
Radio Paris. 21.45: Kamarazene.
Strasbourg. 21.30: Szimfonikus hangverseny.
Toulouse. 22.10: Massenot: Manon részletek.
Belgrad. 18.45: Rádiózenekar. 21.30: Mozart: Figaro házassága.
Ljubljana. 23.15: Operaáriák.
Zágráb. 20.30: Opera a Nemzeti Színházból.
Varsó. 21.30: Mandolinzene. 23: Szimfonikus zene.

A lakberendező segítő-társa Önnek. Megmutatja a legszebb és legharmonikusabb vonalat. Lakását úgy rendezi be, hogy valóban otthonává válik és örömet találja benne. Kiállításainkon megtalálja az ideális lakást és a legkövetelésebb minőséget.

Nézzék meg tavaszi lakberendezési kiállításunkat!

SZÉKELY ÉS RÉTI BUTORGYÁR R.T.

TÁRGUL-MURES — BUCURESTI, Tache Ionescu, 1 — BRASOV

Kivánságára kiküldjük megbízottunkat eredeti rajzokkal

Rencseno

Romániában

Cluj, május 2. elseje városunkban zajlott le. Műtágyulás megtartás városban a műtágy-szejöveleteket. rándultak ki a városba, ahol egy-két semmiféle rendezésök minden tettek a teljes népes kirándulósűrű egymástól nem történt.

Bucuresti, májuskor munkásnap az országban rendben folyt le. rata párt négy szónokok tiltakoztak ellen. Bretter Tita fel a munkás franciászórára, ahol a munkásizmust.

Egyedül Cernătesztőzés két itt is hamar hely kisebb munkások sérelt meg. A r

Moder

Constanta, „Kosciosko” ler constantai Ban nevi devizatisz két Palesztinábégü devizát csjön. Nicolau, a csempészésről s talokkal és a ve, meg akarta hajót, hogy a Ugy határozólvál követik megkezdődött a dőzés. Kivonta

Má a kisc

Csak rom

Cluj, május videll ezeltől cenzurájáról és vény eltiltja a bi nyelveken törvény végrehajtásbizottságok zését, a Monit mában jelenté paragrafusok nak:

47. paragraf a filmet kísérel valamin a re terjed.

48. paragraf szövegeknek rniök. A bizott engedélyezni alá az eredeti amikor ennek film tartalma értékének Amennyiben a lel meg az ide sának, meg ke anélkül, hogy

asszony

Adorján vigjátéka
gyar Színházban

cselekménye abban
tétők szokásos cse-
ugság-romantikájától,
nem a darab végén,
z elején boldogítja a
éget. Az ötvenes, de
r beleszeret egy kis
nyba, rögtön el is
gylan boldogok volná-
onsült asszonyka nem
nyolcadik osztályba.
kalandokon keresztül
neki letenni az érett-
végre megtudja, hogy
eg, csupán az ő ked-
ni s kalandjai kizáró-
kznak. Ujabb happy
d kiderül, hogy tény-
y, aki ezek után bol-
ságos otthonába.

pergő, ügyes, a diák-
megfigyelésről bizony-
gurái is életből el-

mmüpar jobb teljesít-
o, mert legalább kedves

volt, a rendezés fő-
s darab talmi értékeit

szerepben kitünő vig-
nyult. Bájos, közvet-
tást nyújtott. Kitünő
előkelőség jellemezte
többiek is mind első-
a Pufi az apa, Osóka
Balázs Samu az ügy-
z ügyvédné, Czoppán
ben. Kisebbségi szerepek-
tek: Wojtitzky Elvira,
Margit, Miklósy Mar-
ovszky Oszkár. Külön
efanidesz Ily, aki egy
zsidó diáklányt rend-
alakított. (s.)

MŰSOR

május 3.
na. 13.30: Dinicu zene-
czenekar.
ek. 2.50: Puccini hang-
zene. 6: Kerpey Jenő
lonzene.
négyes. 10: Mandolin-
ztató zene. 6.55: Rádió-
Enid alt éneke.
nikus hangverseny. —

Közvetítés a Vigoperá-

alonzene. 23: Katona-

őzenekar.

onazene. 10.20: Rádió-

razene.

ikus zene. 5.15: Vonós-

zene baritonokkal.

őzenekar.

május 4.

rakoztató lemezek. —

Bobescu négyes. 21:

el. 21.45: Mandolin-

őzenekar.

utána hanglemezek.

lemezek. 6: Zenekar.

Muráti Lili és Somló

45: Vakok énekkara.

Fuvószene.

őzenekar.

alok. 22.30: A Parsi-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

őzenekar. 23.55: Ka-

őzenekar.

Rendzavarások nélkül, teljes csendben telt el Európaszerte a május elseje

Romániában csak Cernautiban és Brasovban voltak kisebb rendzavarások. Berlinben óriási ünnepeket rendeztek

Cluj, május 2. (Az Uj Kelet tud.) Május elseje városunkban a legteljesebb rendben zajlott le. Mjútán a rendőrség semmiféle gyűlés megtartását nem engedélyezte, a városban a munkáspártok nem tartottak összejöveteleket. Hatalmas embertömegek rándultak ki a várost környező erdőségekbe, ahol egy-két kisebb verekedésen kívül semmiféle rendzavarás nem történt. A hatóságok minden előzetes intézkedést megtettek a teljes nyugalom biztosítására. A népes kiránduló helyekre vezető utakon sűrű egymásutánba rendőrpátrulok cirkáltak, késő estig, de semmiféle rendzavarás nem történt.

Az országban is csendben telt el május 1.

Bucuresti, május 2. A május elseji munkásnap az egész országban is teljes rendben folyt le. Satmaron a szociáldemokrata párt négygyűlést rendezett, amelyen a szónokok tiltakoztak a jobboldali diktatura ellen. Bretter Tibor elnök az egységre hivatott fel a munkások figyelmét s rámutatott a franciaországi és spanyolországi példákra, ahol a munkásegység megtörte a faszizmust.

Egyedül Cernautiban történt kisebb összejövélés két munkás-csoport között, de itt is hamar helyreállott a rend. Brasovban kisebb munkáscsoport uccai tüntetést kísérelt meg. A rendőrség szétszórta a tün-

teteket. Tíz embert őrizetbe vettek. Estére azonban a már hamarabb letartóztatott tizenöt társukkal együtt szabadlábra helyezték őket.

Külföldön a nagy európai fővárosokban, többek között Párizsban, Madridban, Szófiában, Varsóban és Moszkvában óriási tömeggyűlések zajlottak le. A rendet sehol nem zavarták meg. Moszkvában hatalmas hivatalos ünnepek voltak.

Hitler május elsejei beszéde

Berlin, május 2. A német fővárosban május elsején, amelyet a hitleristák is ünneppé avattak, szintén nagy demonstrációk voltak. A hitlerista ifjúság ünnepségét a stadionban tartották meg, ahol Balduur von Schirach, az ifju-hitleristák vezetője és Göbbels tartottak szónoklatokat.

A Lustgartenben Hitler mondott beszédet. A nemzeti szocialista rendszer belföldi eredményeit ismertette, majd a külföldi helyzettel foglalkozva, azt hangsúlyozta, hogy Európában olyan rendszerre van szükség, amelyben a népek ne legyenek kitéve kölcsönös támadások örültségének. Hitler sajnálkozott, hogy amikor Németország az általános békére tett javaslatot, azzal gyanúsították, hogy Ausztriát és Csehszlovákiát meg akarják támadni. Este a berlini Operában tartott gyűlésen Göbbels mondott nagyarányú propaganda beszédet.

Modern kalózvígjáték a constantai kikötőben

Constanta, május 2. Tegnap este, a „Kosciosko” lengyel hajó indulása után a constantai Banca Nationala fiók Nicolau nevű devizatisztviselője úgy értesült, hogy két Palesztinába induló utas nagymennyiségű devizát csempészett ki magával a hajón. Nicolau, amint kézhez vette a devizacsempészésről szóló feljelentést a vámhivatalokkal és a határrendőrséggel egyetértve, meg akarta állítani a már megindult hajót, hogy a csempészeket kézhez kerítse. Ugy határozta, hogy egy román cirkálóval követik a Koscioskot. Röviddel rá megkezdődött a gangster filmekbe illő üldözés. Kivontatták az „Amarily” nevű

cirkalót, mely a Banca Nationala megbízottja mellett Traian Comanici renőrtisztet és Ciupagea vámtaxalót is elvitte a csempészek nyomába. Az Amarilys teljes sebességgel indult a lengyel gőzös után, elfelejtették azonban, hogy a román hajó legnagyobb teljesítő képessége óránként 8 tengeri mértföld, míg a Koscioszko 18 mérföldes menetsebességgel halad.

Mire ez a kis differencia eszükbe ötlött, a Koscioskonak nyoma se volt. A gangsterfilmbe illő vigjáték ezzel véget is ért. Az üldözők üres kézzel indultak el és üres kézzel tértek vissza.

Mától fogva a filmekben tilos a kisebbségi nyelvek használata

Csak románnyelvű feliratokkal forgathatják a filmeket. A filmtörvény végrehajtási utasításának súlyos rendelkezései

Cluj, május 2. (Az Uj Kelet tud.) Röviddel ezelőtt megírtuk, hogy a filmek cenzurájáról és ellenőrzéséről szóló új törvény eltiltja a román nyelven kívül a többi nyelveken történő feliratok vetítését. A törvény végrehajtási utasítása, amely a filmbizottságokra bizza a filmek ellenőrzését, a Monitorul Oficial csütörtöki számában jelent meg. A tilalomra vonatkozó paragrafusok a következőképpen hangzanak:

47. paragrafus. A bizottság ellenőrzése a filmet kísérő, reányomatott szövegekre, valamint a reklámképek szövegeire is kiterjed.

48. paragrafus. Az összes fent elsorolt szövegeknek román nyelvűeknek kell lenniük. A bizottság véleményezése alapján engedélyezni lehet, hogy a román főcím alá az eredeti nyelvű alcimet odaílesszék, amikor ennek a címnek világhíre van és a film tartalma közelebbi megjelölésére vagy értékének kihangsúlyozására szolgál. Amennyiben a román verzió címe nem felel meg az idegen cím szövegerinti fordításának, meg kell felelnie a cselekménynek, anélkül, hogy félreértésekre adna alkalmat

vagy megsértené az irodalmi tulajdonjogot.

A nyelv kiejtése korrekt kell, hogy legyen, ugy stílusztika, mint grammatikai szempontból.

Csak a cenzura-bizottságnak van joga és teljes felelőssége a filmek ellenőrzésére és cenzurájára, az irrott szövegek használatának szempontjából. A filmekre vonatkozó idegen nyelvű mellékes feliratok használata tilos.

49. paragrafus. Az egész ország területén vetített hangosfilmek nyelve nem lehet csak az egyetemes kulturájú nyelvek egyike. E rendelkezés alól való kivételek a bizottság hatáskörébe tartoznak, amely esetről-esetre dönt. A cenzura-bizottság szűkség esetén a bizottságba hivatja, a filmek használatos nyelvek egy ismerőjét, akár a bizottság tagjai közül, akár pedig a bizottságon kívül.

87. paragrafus. Azok a filmek, amelyek a román szöveg mellett más nyelvek is szerepelnek, ha erre a bizottságtól a rendelet életbeléptetése előtt már engedélyt kaptak, ilyen formában három évig forgathatók, mely időre az engedélyt megkapták. Abban az esetben, ha az engedély meghosszabbítását kérik, azt már csak a

TESTET MINDENÜTT ÁTFURJA A RHEUMATIZMUS

A reumatizmus befészkelődhetik az ízületekbe, izmokba, idegekbe, belekbe mely mindig nagyon fájdalmas. Visszaesés által kronikus, bizonyos testrészeket eltorzító, reumatizmussá változhatik és különböző testi hibákat okozhat. Mindig elnehezíti és öregíti a szervezetet. Tehát minden erőnk megfeszítésével harcolnunk kell ellene, hogy szervezetünket megvédhessük.

Reumatikusként szabadítsátok meg magatokat szenvedéseitoktól, szedjétek URODONAL-t, mert az Urodonal kipisztítja a betegséget gyökereitől, azáltal, hogy kiválasztja és eltávolítja a szervezetből a húgysavat és az összes mérgező anyagokat.

URODONAL

„Az Urodonal egyik legjelembőbb tulajdonsága a különlegesen erőteljes hatás, ezzel magyarázható világhíre”.

Dr. G. LEGEROT az aigieri tudományegyetem Fisiologiai tanszékének volt tanára.

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGERIAKBAN

Jelen végrehajtási utasítás rendelkezései szerint lehetséges.

Igy szól a rendelet, mely máriól-holnapra megfosztja a csatolt területek lakosságának jelentékeny részét attól, hogy moziba járhasson.

Ez a különös rendelet, mely nincs tekintettel az ország egyik jelentékeny része filmvetítő iparának érdekeire, olyan intézkedést léptet életbe, mely a közönségen és a filmiparon keresztül magának az államnak árt. Mísem bizonyítja ezt jobban, mint a cluji filmeseknek az a véleménye, hogy

Erdély fővárosában ez a rendelet a filmek látogatottságát legalább 50 százalékkal fogja csökkenteni

amiből természetesen 50 százalékos vigalmi adócsökkenés is következik. A kisebbségi lakosság jórésze nem ismeri annyira a román nyelvet, hogy a gyorsan vetített román szövegeket megérthesse. Nem tud angolul és csak kisérszen tud németül, a francia nyelvről nem is beszélve, mely ugyancsak nem tulságosan elterjedt nyelv Erdélyben. Nyilvánvaló tehát, hogy az értetetlen szempontokból készült filmdrenglet amellet, hogy egyik legkedvesebb szórakozásától fosztja meg a kisebbségi publikumot, az egyetlen virágzó és bőségesen adózó ipart teszi tönkre

Egy másik érdekessége a rendeletnek, hogy minden különösebb körülírás nélkül

engedélyezi az ugynevezett egyetemes kulturájú nyelven beszélő filmek vetítését, ami egyértelmű azzal, hogy

a német filmek számára privilégizált helyzetet teremt.

Teszi ezt ugyanakkor, amikor a városi lakosság egy jelentékeny része becsületesen kitar a német film bojkottja mellett és a filmszínházak lehetőleg óvakodnak a németgyárimányu filmek forgatásától. De a kisebbségi nyelveknek a filmből való kiltatása mellett korlátlan szabadkezet ad a cenzura-bizottságnak az egyes filmek engedélyezése kérdésében, amellyel nézetünk szerint ezerféle visszaélésre adnak újra alkalmat.

Szembetűnő az ellentmondás a filmipart sújtott rendelkezések és az alkotmányosság között. Ugyanakkor, amikor a kisebbségek kisebbségi nyelvű iskolákat, színházakat és kulturintézményeket tartanak fenn, eltiltják a kisebbségektől lakott városokban és területeken is az anyanyelv használatát a szórakozásban. Kétségtelen, hogy a rendelkezés olyan károkat okoz, ugy anyagi, mint morális tekintetben a filmiparnak, államnak és közönségnek, hogy sok jövőt a számára nem jósolhatunk. Egészen bizonyos, hogyha a közönség és a filmipar képviselőinek nyomása megfélelő erővel fog megnyilatkozni, a kormány is módosítani lesz kénytelen ezt az elhamarkodott rendeletet.

Maniu hírlapi nyilatkozatban külpolitikai beszámolót követel a kormánytól

Mi a véleménye Maniu Gyulának a belpolitikai helyzetről

Bucuresti, május 2. Tegnap bucaresti politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Maniu Gyula a nemzeti parasztpárt vezetőségi ülésére Bucurestibe érkezik. A hír nagy feltűnést keltett és a Dimineata telefonon kért felvilágosítást Badacínból Manjutól, hogy mi igaz ebből a hírből. Maniu Gyula a következőket mondotta:

— Várom Badacínban a kamara külpolitikai bizottságának összehívását. A nemzeti parasztpárt kellő időben kérte az összehívást, de erre az volt a válasz, hogy Titulescu hazaérkezéig ebben az ügyben nem lehet semmit tenni. Titulescu ur már régen hazajött, de a bizottságot még nem hívták össze. A nép képviselőit azonban nem lehet megfosztani attól a joguktól, hogy tárgyaljanak és döntsenek a külpo-

litikai kérdések felől, különösen olyan néhez időkben, mint a mai.

— Annál is inkább, mert a külügyminiszterek az összes országokban tájékoztatták országuk közvéleményét és a nemzet képviselőinek véleményét kérték, többek között azért is, mert a közvélemény megnyilatkozásai megerősítik a külügyminiszterek pozícióját.

Az ujságíró ekkor azt kérte, hogy Maniu belpolitikai kérdésekről is beszéljen:

— Nagyon komikusnak, és a parlamentaris országok életében szokatlannak tűnik előttem, hogy az ország politikai élete, amelyet a kormánynak kellene vezetnie, egy pártban dülő apró intrikáktól függ.

SPORT

A Juventus legyőzte az AMTE-t, a Ripensia könnyen verte a fővárosi vasutascsapatot

Bucuresti, május 2. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokságban a pénteki ünnepnapon csak a fővárosban tartottak mérkőzéseket, ami részben meglepetést hozott. A Juventus hatalmas küzdelem után legyőzte a Nemzeti Bajnokság egyik favoritját, az aradi munkáscsapatot 1:0 (1:0) arányban. A mérkőzés egyetlen gólját az első félidő 12. percében Palmer lötte. Ionescu Tope gyengén bírászkodott.

Utána a Ripensia a CFR-rel játszott. A timisoarai csapat 4:1 (1:1) arányban győzött. Már az első percben Dobay révén vezet a proficsapat, amit a 23. percben Barbu egyenlített. Szünet után Bindea, a 35. percben Ciolac és a 42. percben Beke révén 4:1-re győz a timisoarai csapat. A CFR csapatában játszott Rafinszky is, aki kissé durva volt. A mérkőzést Xifando jól vezette. A Ripensia ezen győzelmével 3 ponttal vezet a második helyen álló AMTE előtt.

ELUTAZOTT A ROMÁN BÉKEDELEGÁCIÓ A MAGYAR FŐVÁROSBAN

Bucuresti, május 2. Mint már jelentettük, a legfelsőbb sporszövetség az elmúlt napokban tartott ülésén elhatározta, hogy felveszi az érintkezést a magyar sportfórumokkal a két ország közötti sportbéké helyreállítás érdekében. A román béke delegáció tegnap este már el is utazott Budapestre Neagu Boerescu elnökkel az élén, aki mellett dr. Buteanu Aurel mint az UFSR képviselője és Fulga Alfréd a labdarúgószövetség egyik megbízottja vesznek részt a tárgyalásokon.

Brasovban tegnap Papana főhadnagy, az ismert sportember Chrysler autóján 1 óra 48 perccel 175 km utat és ezzel rekordot javított. Papana utját filmre is felvették.

Timisoaran pénteken egyetlen alkerületi bajnoki mérkőzést játszottak le. Az Electrica 2:0 (1:0) arányban verte a Progresul csapatát. Az Electrica ezen győzelmével megnyerte a Timisoara kerület bajnokságát.

MSE—KAC BARÁTSÁGOS MÉRKŐZÉS, ATLÉTIKAI VERSENY, UEC—KMSC ALKERULETI DÖNTŐ MÉRKŐZÉS VÁROSNOK MAI SPORTESEMÉNYEI

Cluj, május 2. Miután az U és a Victoria ma idegenben játszanak, így a KAC játszik ma délután Clujban a tg-muresi MSE csapatával barátságos mérkőzést. Az MSE legutóbb 1:1-re játszott a Kinizsivel és így nagy játék-erőt képviselő együttes. A mérkőzés délután fél 6-kor kezdődik Stanciu vezetésével. Előzőleg a KAC szezonnyitó atlétikai versenyt rendez. Dél előtt 3 órakor a Napoca—Avram Iancu és UEC—KMSE elsőosztályú bajnoki mérkőzések lesznek. A Haggyibbor ifjúsági csapata a kispályán délelőtt 10-kor a CFR-rel játszik bajnoki mérkőzést.

Brasovban az Ivria 2:1 (1:1) arányban legyőzte az Izvoruít csapatát. Az Ivria ezen győzelmével előretört a bajnokságban és amennyiben hátralevő mérkőzéseit is megnyeri, úgy az első helyre kerülhet a brasovi alkerületi bajnokságban.

NAGY KÜZDELMEK VÁRHATÓK A MAI A) ÉS B) LIGAMÉRKŐZÉSEKEN.

Küldötték a MÉRKŐZÉSEK BÍRÓIT
Cluj, május 2. A Nemzeti Bajnokság mai fordulóján a clujai csapatok idegenben játszanak. Az egyetemi csapat Aradon a Gloriával, míg a Victoria Bucurestiben az Unirea Tricolor ellen játszik. A labdarúgószövetség bíróbizottsága a mai mérkőzésekre a következő bírókat küldte ki:

A) Liga: Bucurestiben Venus—NAC, T. Iliescu, Unirea Tricolor—Victoria, M. Neagu, Aradon Universitatea—Gloria, M. Niculescu, Oradean Crisana—Kinizsi, Theil.

B) Liga: Brasovban Prahova—Brasovia,

Barbu Ionel, Constanban Victoria—Elpis, Petcu Vasile, Timisoaran ILSA—Rovine Gri-
vița, Lugojon Vulturii—UDR, A. Chicin, Ti-
misoara, Oradean CFR—Victoria Carei, dr
Ciurel Ilie, Baia Mare Phönix—Törökves,
Czinczár Imre, Satumaren Olimpia—Tricolor,
Bodoní, Sibiuhan HTV—NSE, Stan Ioan,
Brasovban IAR—Soimii, I. Petrescu, Dicio-
sanmartinban Patria—Mures, Anton Gheor-

SZÍNHÁZ-FILM

Előadások kezdete 9 órakor

Mától kezdve az esti előadások mindenkor pontosan 9 órakor kezdődnek.

A néma levante

Az idei budapesti szezonnak egyik leg-
hangosabb s egyben legértékesebb sikere
Heltai Jenő új vigjátékának, A néma le-
ventének előadása volt. A szeniális vig-
játékíró, aki egyben a legfinomabb tollu
magyar poéták első sorába tartozik, ezutal
sem tagadta meg önmagát. Olyan bü-
bajos, csipkefinom hangulatu, nemesen
szárnyaló egyben pedig elragadóan mulat-
ságos darabot írt, amely nem téveszthet
hatást. Hétről-hétre teljesen eladott há-
zak előtt halad jubileumról-jubileumra. A
néma levante. Ez az ritka eset, amikor a
közönség és a legszigorubb kritika egy-
másra találunk és versengve magasztalják
a kitünő szerző szeniális munkáját.

Az új Heltai vigjáték rendkívül nagy

ghe, Sighisoara, Alba Iulian Unirea M. V.—
CFR, dr. Russu, Cluj.

Budapestben a mai ir-magyar válogatott
mérkőzést a pozsonyi Brill dr fogja vezetni.
A budapesti rádió 6.20-as kezdettel helyszini
közvetítést ad a mérkőzésről.

Ékszerészek—Cipők 4:1 (0:0). Május
1-én délelőtt fél 10 órakor találkozott össze
a városi kispályán a két csapat, hol szép-
számú közönség előtt mérkőztek meg egy-
mással. Az első félidőben a cipőkereskedői
alkalmazottak nagy fölényben voltak és két-
három gólhelyzetet nem használtak ki. A
második félidőben az ékszerészek vették át
a tempót és egymásután 4 góllal terheltek
meg a cipők kapuját. Az ujonnan alakult
ékszerészek labdarugócsapata így sikeresen
kezde meg működését.

feladatok elé állítja a színházat, amelyek-
nek megoldásán hetek óta fáradozik a
színház művészszemélyzete. Nemcsak a
nagyabásu technikai kiállítás és a pazar
nál pazarabb kosztümök okoztak komoly
fejtörést a színháznak, de a rendkívül ne-
hez, bonyolult, szinte végtelen skálát
igénylő szerepek is. Kádár Imre vezetése
mellett folynak az ujdonság próbái, a fő-
szerepeket Fényes Alice, Harmath Jolán,
Stefanidesz Ili, Wojticzky Elvira, Bázsa
Éva, Czoppán Flóra, Kovács György, Tom-
pa Sándor, Balázs Samu, Tóth Elek, Csóka
József, Nagy István alakítják. A disz-
leteket Rajnai Sándor tervei alapján Ku-
delász Károly készíti. A jövő hét műsorán
ötször szerepel A néma levante.

A gyujtogató

Vasárnap délután háromkor a magyar-
fenesi dalárda műkedvelő színészeinek elő-
adásában Bárdos Péter érdekes népszin-
műve, A gyujtogató kerül előadásra, olcsó

helyárrakkal. A földész színészek előadása
iránt annál nagyobb az érdeklődés, mert
dalárdájuk egyike az ország legkiválóbb
dalköreinek.

Vasárnap d. u. 3: A Magyarfenesi Dalkör
műkedvelő színészeinek előadása: A gyuj-
togató. (Bárdos Péter népszinműve 4 fel-
vonásban, Kun Gy. István zenéjével, ol-
csó helyárrakkal.)
d. u. 6: Házasság. (Nyolcadszor.)
este 9: Méltóságos asszony. (Negyedszer)
Hétfő 9: MÉLTÓSÁGOS ASSZONY (ötöd-
ször).

Kedd 9: A NÉMA LEVENTE (Heltai Jenő
legújabb, nagysikerű vigjátéka. Fényes
Alice, Kovács György, Harmath Jolán,
Tompa Sándor, Stefanidesz Ili, Woj-
ticzky Elvira, Bázsa Éva, Czoppán
Flóra, Balázs Samu, Tóth Elek, Csóka
József, Nagy István a főszerepekben.
Rendező: Kádár Imre. Uj diszletekkel
és kosztümökkel. Premier bérlet.)
Szerda 9: A NÉMA LEVENTE (Rendes bér-
let).

Csütörtök 9: A NÉMA LEVENTE.
Péntek 9: A NÉMA LEVENTE.
Szombat d. u. 5: ÉRETTSEGI (Huszonhar-
madszor. A Fodor vigjáték első olcsó
helyáras előadása.)
Este 9: MESE A GRAND HOTELBEN
(Ábrahám Pál legújabb operettje.
Solymosán Magda, Stefanidesz Ili,
Wojticzky Elvira, Miklósy Margit,
Jenei János, Ihász Aladár, Tompa
Sándor, Csóka József, Borovszky Oz-
kár, Lantos Béla, Nagy István a fő-
szerepekben. Rendező: Gróf László.
Premier bérlet.)

Vasárnap d. u. 3: MARICA GRÖFNŐ (olcsó
helyárrakkal)
d. u. 6: A NÉMA LEVENTE
este 9: MESE A GRAND HOTELBEN
Hétfő 9: MESE A GRAND HOTELBEN
(Rendes bérlet)
Kedd 9: MESE A GRAND HOTELBEN
Szerda 9: MESE A GRAND HOTELBEN

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap május 3. Vigózevgy. (Mátiné).
Hétfő május 4. Aida (Aca de Barbu szoprán,
Emil Marinescu tenor, P. Stefanescu

APRÓ
HIRDETÉSEK

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít
a széleskörű összeköttetéssel rendelkező
„MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 118.

Ne tegye tönkre az egészségét egész nyá-
ron a perzselő kályhánál, hanem vegyen sür-
gösen a legpraktikusabb petrolgázfűzőből,
Moskovits és Társánál, Cluj, főpostával szem-
ben, Takarékosságra is.

2 szoba azonnal kiadó, Str. Baron L. Pop 10.

Élettárs kerestetik egy többszörös millio-
mos, 43 éves izr. vallású, jóméjű és szí-
vesen kereső, nőtlén uriember részére. Er-
tekezni „Mirea” házasságközvetítő irodában.
Köser vegetáriánus kosztra is elfogad abo-
nenseket, Manduláné, C. Reg. Ferd. 3.

Duplán sült gépipászká, friss sütés kap-
ható a Mihai Viteazul téri élelmiszerüzletben.

Házasság céljából ismerkedést diszkrétan
létrehoz — széleskörű előkelő összekötteté-
sekkel rendelkező urinó. Cim a kiadóban. Vi-
dékiek „Bizalom” jellegre.

Calea Regele Ferdinand 9 szám alatti volt
„Stea” üzlethelyiség május 1-re kiadó. Érte-
kezni Buntex S. A. Stefan O. Josif 4.

Deutsch-rumänisch sprechendes jüd. Kinder-
früglein zu zwei Kindern gesucht. Adresse in
der Verwaltung des Blattes.

Aki kényelmesen és otthonosan
akarja magát érezni, szálljon a

Scala Panzioba

BUCURESTI, Tache Ionescu No. 2.
Teljes komfort, minden szoba külön für-
dőszobával és telefontal,
elsőrangú konyha

מנות השבת אכילה
Április 29-én, szerdán, Săuceanu és Halmeu
között elvezett a vonaton börtöndöm, mely
talliszt és két pár tefflint tartalmazott. Ké-
rem a becsületes megtalálót, hogy költségei-
nek megtérítése mellett és illő jutalom elle-
nében juttassa azt el címre: Prim-rabin
Reinmann, Crăciunesti, jud. Maramures.

Egy perfekt üvegcsiszoló segéd és egy fon-
csorozó felvétetik. Ajánlatok: Schwarzcz tí-
kőrgyár, Cluj, Calea Victoriei 4. küldendők.

Lévy Jolán női divatszalonját áthelyezte
Reg. Ferdinand 19 sz. alól, Regele Ferdinand
6. sz. alá. Fischer-ház, emelet.

Szerény igényű tisztességes gyermekszere-
tősidányt, ki főzéshez is ért, keresek. Néme-
tli beszélők előnyben. Katz Satumare, Tri-
anon 16.

Jéggyári berendezés napi 7000 kgos. 140.000
lelért eladó. Teretean Arad, Catedrala 1.

Tavaszi szőrmék dus választékban megér-
keztek. Szőrmebundák javítása féárban.
Molykár elleni megóvás felelősség mellett
Bixenspanner szőrmesalon, Regele Ferdinand
3, emeleten.

Bucuresti 3 tagu urica' dhoz keresek 25
—35 éves egyedülálló szakácsnőt, csakis
olyan ajánlkozzék, aki jobb ortodox helyen
éveken át főzött. Ajánlatokat igények meg-
jélésével, esetleg fényképpel és bizonyít-
ványmásolatokkal Fabrica de Ciorapi Bucu-
resti II. Bulv. Basarab No. 79 címre kérek.

Irodának vagy orvosi rendelőnek kiadó
kettő szoba, juniusra vagy azonnalra is. Calea
Victoriei 45.

200.000 lej készpénzzel két könyvelő-keres-
kedő állást vagy más elhelyezkedést keres
együtt vagy külön. Cim: Nagyfaludi Cluj,
Traian 39.

Házvezetőnőnek ajánlkozik megbízható, kö-
zépkorú izr. nő ki a háztartás minden ágá-
ban jártas. Cim: Rosenberg, Str. Romel 34.

Komoly erdélyi gyár képviselője, ki az or-
szág összes rövidáru grossistáit 4—5 heten-
ként látogatja, magával vinne egy-két ko-
moly cikket, kissébb kollekcióval. Versenyké-
pes árán kizárólag utánvétes eladásra is vál-
lalkozik. „Komoly erő” jellegre a kiadóba.

Vennék alba-lulial Keresskedelmi bank be-
tétkönyveket. Ajánlatokat: „200.000” jellegre
a kiadóhivatalba.

Külföldi utamról visszatérve

női ruha-
szalónomat

ujra megnyitottam.

Gratz Böske

Cluj, Calea Regele Ferdinand 59.
Eredeti modellek Eredeti modellek

A zsidóság
gondok óráit
ban fogor v
van téve. N
lán nincs a
nem akarunk
ni, akkor gon
lésünkől. A
féleképpen p
sel. Napjaink
balkoztak ma
pénzt emészt
a kívánt ere
Egyetlen u
lyet az öntud
portja próbá
ményt tudott
Hogy el fogju
zsidóságtól f
dók tudatába
is közös mur
erhetjük el o
létezőgünk a
szágunkat és
megsemmisül

Az első lép
szép és erede
zó városaink
ben boldog és
tulsok az ipa
a falu ahhoz
bázist adjon.

A zsidóság
Mindenkihez
hívó szózat, a
ki a zsebébe
kell vegye r
ban, hanem a
váltanunk né
május hónap
elő, és azzal
hez, adja meg
rongatott tes
a földet.

Ma már ne
ra, hogy a k
ifju zsidó em
letelepülési l
összes zsidói
foglalkoztak
szekőttesébe
barátaik és r
nába való k
várják, miut
gük. Bizonyá
arra, hogy r
sege szerint
tudja őket le
ha az egész
áll. Mert his
mány, még h
emberek szá
tani exiszten
az életét? He
zó helyesen f
áldozatnak a
nél többet ad
alapozáshoz
dó Palesztiná
hozza, akkor
ját is hozzá
dog és szab
lerakhassa.

Nekünk, W
adatunk is v
KKL teljesite
minden akci
közreműködt
nek részük v
láthatják a z
zárólag KKL
ményekben b

RÖVHÍRDESEK

eredményei között...
Regele Ferdinand 118.

egészségét egész nyá...
Cluj, főpostával szem-

Str. Baron L. Pop 10.

egy többszörös millio...
C. Reg. Ferd. 3.

szka, friss sütés kap...
Élelmiszertüzetben.

ismerkedést diszkrét...
Cim a kiadóban. Vi-

rand 9 szám alatti volt...
E. Josef 4.

prechendes jüd. Kinder...
Blattes.

otthonosan...
szálljon a

anzioba

Ionescu No. 2.
szoba külön für-

szon, Săuceni és Halmeu...
Victoriei 4. küldendők.

szóló segéd és egy fon...
Victoriei 4. küldendők.

vatszalonját áthelyezte...
emelet.

tesseges gyermekszere...
Katz Saturnare, Tri-

napi 7000 kgos. 140.000...
Arad, Catedrala 1.

választékban megér...
Regele Ferdinand

ricsa' dhoz keresek 25...
No. 79 címre kérek.

vosi rendelések kiadó...
Cluj.

szel két könyvelő-keres...
Cluj.

alkozik megbízható, kö...
Str. Romei 34.

r képviselője, ki az or...
Nagyfaludi Cluj.

alkozik megbízható, kö...
Str. Romei 34.

kereskedelmi bank be...
Cluj.

AZ ERDÉLYI

WIZO

A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

Az idő szava

Irta: MINNA ARJE, Prága

A zsidóság súlyos veszedelmek és súlyos gondok óráit éli. Existenciája sok állam-ban forog veszélyben, vagy máris tönkre van téve. Néhány országban már egyáltalán nincs a zsidóknak életlehetősége. Ha nem akarunk tétlenül elsüllyedni, alámerülni, akkor gondoskodnunk kell megmenekülni, akkor gondoskodnunk kell megmenekülni. A zsidóság minden időben sok-féleképpen próbálkozott már a menekülés-sel. Napjainkban is különböző utakon próbálkoztak már. Ezek a próbálkozások sok pénzt emésztettek fel, de nem hozták meg a kívánt eredményt.

Egyetlen útja van a menekülésnek, melyet az öntudatos zsidóknak egy kis csoportja próbált meg és amely jó eredményt tudott felmutatni és ez Palesztina. Hogy el fogjuk-e érni célunkat, ez az összes zsidóságtól függ. Ha majd az összes zsidók tudatában lesznek annak, hogy csak a közös munka és egyéni áldozatok árán érhetjük el célunkat, akkor megiesz a lehetőségünk arránézve, hogy felépítjük országunkat és megmentsük testvéreinket a megsemmisüléstől.

Az első lépések megtörténtek. A kezdet szép és eredményes. Palesztinában virágzó városaink és felvaintak vannak, melyekben boldog és elégedett emberek élnek. De tulsok az ipar, tulsok a gyár és tulkevés a falu ahhoz, hogy az országnak biztos bázist adjon.

A zsidóság most óriási feladat előtt áll. Mindenkihez eljut a munkára és áldozatra hívó szózat, a föld megváltásáért. Mindenki a zsebébe kell nyuljon, mindenki ki kell vegye részét nemcsak példamányban, hanem a munkában is, mert meg kell váltanunk népiünket. A Keren Kayemeth május hónapra nagyszabású akciót készít elő, és azzal a kéréssel fordul a zsidó néphez, adja meg a lehetőséget arra, hogy szó rongatott testvéreink részére megváltssuk a földet.

Ma már nem szükséges rámutatnunk arra, hogy a különböző országokban mennyi ifju zsidó ember vár a Palesztinában való letelepülési lehetőségre. A galutországok összes zsidói, még azok is, akik sohasem foglalkoztak a Palesztina-gondolattal, összekötöttségbe kerülnek ma a cionizmussal barátaik és rokonaik révén, akik Palesztinába való kitelepítésüket türelmetlenül várják, miután minden más életlehetőségük. Bizonyára mindégükik készen volna arra, hogy rokonát vagy barátját lehető-sége szerint támogatssa. Már pedig akkor tudja őket leghatékonyabban támogatni, ha az egész zsidó népnak rendelkezésére áll. Mert hisz mit jelent egyetlen adomá-ny, még ha olyan bőséges is, az egyes emberek számára. Meg tudja azzal alapítani existenciáját, fel tudja reá építeni az életét? Ha azonban minden adományo-zó helyesen fogja fel az általa meghozott áldozatnak az értékét és tudja, hogy minél többet ad, annál több existencia meg-alapozásához és annál több nincstelen zsi-dó Palesztinába való kitelepítéséhez járul hozzá, akkor saját rokonát és saját barát-ját is hozzásegítette ahhoz, hogy egy boldog és szabad élet és existencia alapjait lerakhassa.

Nekünk, Wizo asszonyoknak külön feladatunk is van. Mi helyesen fogtuk fel a KKL teljesítendő nagy misszióját és annak minden akciójában örömmel és tervszerűen közreműködtünk. És valóban, azok, akiknek részük volt abban az örömben, hogy láthatták a zsidó leányait a majdnem ki-zárólag KKL földön alapított Wizo intéz-ményekben boldogan és megelégedetten

dolgozni, azok elégtétellel állapíthatták meg, hogy munkájuk gyümölcsöt hozott. Azok hálát adhattak Istennek azért, hogy résztvehettek ebben a nagy munkában. Az ország növekedésével hallatlanul fejlődött a Wizo is. Eltekintve attól, hogy iskoláink és tanulófarmaink erősen kilettek építve, még új berendezéseket is létesítet-tek. Napközi otthonokat a dolgozó anyák gyermekei számára, csecsemőgondozókat és sokféle kurzusokat különböző női munka-kaakra. A kibbucokban és a háztartási alkalmazottak számára főzőkurzusokat létesítettek és Montefiorban, Tel-Aviv elővárosában egy Wizo-központot alapítottak Tel-Avivban a Wizo egy szép klubházat épített nagy előadóteremmel a kurzusok számára, valamint egy tanuló-konyhával. Az összes városokban működnek turista-bizottságok, melyek fogadják a különböző

országokból érkező Wizo asszonyokat és vezetik őket a Wizo intézményekben.

Nem kell külön hangsúlyoznunk, hogy a Wizo fejlődés szorosan össze van kötve az ország fejlődésével. Meg kell azonban mondanunk azt, hogy az intézményeinkben végzett két éves kiképzés után leányaink közül nagyon sokan várnak letelepítésre. Így tehát a mi munkánk szorosan össze van kapcsolva a KKL munkájával és ha munkánk által aktíve veszünk részt a KKL nagy akciójában, akkor nemcsak több föld megváltásának a lehetőségét teremtettük meg, nemcsak leányainknak adtuk meg a kiképzési lehetőséget, hanem megszereztük nekik az otthonérés boldogságát.

Az utóbbi napok eseményei arra készítet-nek bennünket, hogy minden erőnket gyűjt sük össze, hogy megerősítsük helyzetün-ket a szent országban. Az 1929-es véreng-zések után a világ zsidósága megkettőzött energiával vett részt az országépítő mun-kában. Ezáltal sem fogunk másképpen re-agálni a zavargásokra, mint odaadó és eredményes munkával.

Palesztinai utijegyzetek

A „krízis“ üdvös hatásai. Felhőkarcolók Jeruzsálemben

Irta: MEYER EBNER

Tel-Aviv homokra épült, Jeruzsálem kő-re. Tel-Aviv eltűnhet, Jeruzsálem örök. Homok és kő, por és szikla ez az ellen-tét Tel-Aviv és Jeruzsálem között. Értsük meg jól: a házakról beszélnek, az anyagról és az alapról, amelyen állanak. Hogy eze-ket az ellentéteket gondolatban tovább le-het szólni, csak természetes.

Jeruzsálemben 6-8 emeletes házakat építenek, amelyek valóságos felhőkarcolóknak látszanak, ha az alsó Ben Jehuda ucca felől nézik őket. Balkonokkal zsufolt bérkaszárnyák keskeny lépcsőházzal, kicsiny liftekkel. Nekem nem tetszenek ezek a házak. Elvégre nem szigeten fekszik Jeruzsálem, hogy takarékoskodni kelljen a helyvel. Nem. Számos dombon fekszik a város, amelynek képe grandiózus. Milyen kár, hogy a felhőkarcolók az örök város képét sok helyen torzítják.

Miért építenek felhőkarcolókat? Azért, mert a telkek aránytalanul és nem indo-kolatlanul, drágák, nem mint Tel-Avivban, de mégis drágák. Ezért építenek a magas-ba, mert nem ezt fizetik, hanem a széles-séget. Tel-Avivban az építkezési szabály-zatok szerencsére megtiltják a tulmagas házakat.

Már működik a vízvezeték, de egyelőre még takarékoskodnak a vízzel. A hotelben a tust külön fizetik.

Este ellátogattam a Szentfalhoz. Jól esik, hogy a koldusokat eltávolították in-nen. A fal mellett különböző országok, né-pek és fajok zsidói. Igenis fajoké. Leg-előbb is ez az ember benyomása, amikor a különböző ruházatu és viseletű lengyel, kurdisztán, bukleri, jemanita, szefárd és másféle zsidókat látja az ember. A tizen-nyolc áldó-ima közepette az Axa-mecset minaretjéről elhangzik a muezzin hívó imája. Itt, ezen a helyen van valami pro-vokációs ize ennek a hívásnak. Uj divat. Azelőtt ezen a helyen nem lehetett hallani a muezzint. Allah uralkodik fönt a „Har-babajt“-on, a hegyen, ahol a Templom ál-lott.

Meglátogattam a romániai földinket, Rubin festőt Jeruzsálemben. Egészen egyé-ni művész. Különössége a varázslatos szín-hatásokban áll. Egy képe, az Omér-mecset

előtti tér különösen megragadott és egy másik is, amelyben chaszidok a rebbe kezét mossák. Olajbogyót szednek egy má-sik képén, amelynek színhatásai felejthe-tetlenek. Erec Jizrael levegője érződik raj-ta. A festményt a főkörmányzó vette meg.

Három napig voltunk feleséggel Je-ruzsálemben. A Cafe Európában táncol-nak, a Cafe Wienben a „felsőbb“ társasá-gok találkoznak. Ugy érzem, hogy ez nem stílusos Jeruzsálemben.

Átmegyek tehát a óvárosba. Itt nemcsak jó fűzerek illatát hozza a szél, hanem a szentségét is.

Tel Avivnak csak néhány részét láttam (negyedszer látom a várost, 1933-ban csak 65.000 lakosa volt, most 130.000 a lélek-szám), de megállapíthatom, hogy amerikai tempóban fejlődik. Már tavaly elérte észak felé a Jarkont. Három évvel azelőtt Dizen-goff polgármester a homokdunákat látva, melyek a Jarkont átszelik és az álmodozók óhajával jelentette ki, hogy a város egy-kor remélhetőleg el fogja érni a folyót. Ma szinte túl van rajta.

Az építkezés mnkája megélenkült és a munkanélküliség lényegesen csökkent. Ezt sok oldalról hallottam. Sokat érdeklődöm olyan embereknél, akik vezető helyen van-nak az üzleti és a politikai életben.

Igaz, hogy még krízis van. Nincs az, a-mi tavaly volt. Csökkent a turisták száma is, nemcsak a bevándorlóké, de általános a vélemény, hogy a krízis a gazdasági éle-tet kedvezően fogja befolyásolni. A telek-árak nem mennek följebb, ugy-zintén a mezőgazdasági megművelésre szánt földek árai sem. A gyöngye kereslet következtében az árak visszamennek. A tölke beözönlik ugyan az országba, de bizalmatlan és nem vásárol. Rossz napjai vannak a spekulá-ciónak. És ez a krízis áldása.

A bizalmatlan töke kevrébb hitelt nyújt. Egykor a kei aláírással váltó szokásos esz-köze volt a hitelszerzésnek. A bankok köl-csönöztek. Kiűtött a krízis és kiderült, meny-nyi dubióz kihelyezés volt. Fájdalmas tény azok számára, akik összeomlottak, de gyó-gyító folyamat a gazdaságnak, amelynek erőteljes fundamentumokra van szüksége.

A hitel nem alapulhat tisztán konjunkturára és prosperityre. Amig ez tart, addig gurul a pénz, addig prolongálni lehet kamat és tör-lesztések segítségével a váltókat. De mihelyt megszűntek a jó napok, a hitelezők viszon-látni akarják pénzüiket és akkor kezdődik a keserűség. A megpróbáltatás napjai jöttek. Sokan lemerettek és könnyűnek találtattak.

Hitel nélkül azonban tőkében gyöngye eg-zisztenciák nem tudják tartani magukat és összeomlanak. Ami azt jelenti, hogy ennyi és ennyi ember „parnosze“ nélkül áll. Hogy mi-ként élük át a rossz időket, az az ő titkuk. De átélük és ha a dolgok jobbra fordulnak, ha emelkedik az eddig munkanélküli élők száma és a gazdasági élet ujjaéled, akkor megint élet ömlik a gazdasági élet lankadt-jaiba. A zsidó akaraterő nem könnyen hagy-ja magát. Ma még nincsenek jó állapotok, de a javulás megkezdődik.

Az osztálykülönbség határozottabb. Az-előtt az értelmiség közül való munkás — aki a munkaidő után átöltözve visszatért megfelelő társasághoz, megtalálta a helyét. Az emberek nem szeretik annyira a szabad-ságot, mint az egyenlőséget. Ez régi dolog. A vagyonosok gögje a vagyontalanok vigsá-gát átváltoztatja osztálygyűlöletté, amit az-előt nem lehetett észrevenni. De bekövekez-hetik az életstandard emelésével és a luxus növekedésével.

Azt mondják, a német-zsidó bevándorlók hozták a luxust Erec Jizraelbe, a magasabb életstandardot, a finomabb társadalmi szo-kásokat. Az intellektuális dolgozóban ez a társadalmi alsóbbrendűség érzetét kelti. Kerüli a jól öltözött társaságot, az pedig elzárkózik mindazok elől, akik nem tartoz-nak köreikbe.

Nem tudom, hová fejlődik ez, de azt hi-szem, hogy nem anyira a német-zsidóság hibája ez, mint inkább a polgárság szociális rendjé. A városokban az anomália inkább érezhető, mint a falvakban.

WIZO-HIREK

A központ felhívása. A Wizo timisoarai központja ezuton is felhívja a föderáció összes csoportjait, hogy június 1-ig tegyenek eleget költségvetési kötelezettségeiknek. A költségvetés biztosítása és maradék nélküli teljesítése a Wizo-munka alapja és a progra-matikus megvalósítás előfeltétele.

A timisoarai Hadassa leánycsoport szer-dán, április 12-én tartotta meg rendezes heti összejövetelét Vermes Panninál. Merbl Kató revüt tartott, majd Dr. Fodor Sándor meg-kezdte sorozatos előadását a zsidókérdésről. Az előadást, melyet a leányok nagy érdeklődéssel kísérték, vita követte.

A cluji Wizo nagyszabású taggyűjtési ak-ció beindítását határozta el. Az akciót, mely-nek alapos előkészületei folyamatosan van-nak, K.K.L. persely-revizióval köti egybe a cluji csoport, melynek eredményeitől sokat várunk.

Minden zsidónak meg kell vennie!

„Az új palesztinai lira“

című kötetet, mely a napokban jelent meg a „Pharos“ kiadásában! Haladéktalanul rendelje meg az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Ára 85 lej

Arlosoroff, Elisáva, Rachel, Slonszky, Jichak Lmdan, Csernilovszky, stb. versei.

Mi nem vagyunk Ahasvér

Írta: Dr. JOSEF RASTEIN

A zsidó képzelet által alkotott legendákban Ahasvér alakja ismeretlen. A zsidó legendákban egyáltalában ismeretlen a vándorlási motívum úgy, amiként az más népeknél megvan, mint például a germán világ „vad vadászában” vagy „bolygó holdandijában” és az iszlám monda világ Chid her alakjában. Lélektanilag megvan a magyarázata ennek. A zsidó nép a maga vándorlási idejét és vándorlási kedvét a szó legteljesebb értelmében kiélte abban a negyvenévi pusztai vándorlásban, amely már maga is egy meghatározott cél felé tört. A pusztában kihalt a nomád zsidó. A nép állandóságra, letelepedésre, gyökeret verésre törekedett és az állandó otthont nyújtó föld fogalma olyan magasra volt előtérbe, hogy az emberiség történetében mint első teremtés a „Szent föld” fogalmát, amellyel a maga hazáját nevezte. És ha később a zsidót ki is kergetik hazájából, a sok ezer felé vezető út, amelyen jár, még mindig nem jelent vándorlást, hanem újabb életlehetőségeket nyújtó állandó otthont keres. A galut nem volt a zsidó népek az ideálja. A galutot a zsidó nép mindig csak átmeneti állapotnak tartja, mert minden ut szerte végeredményben visszavezet Cionba, haza.

Amilyen idegen az alakja és a motívuma, ugyanolyan idegen a zsidóság szemében maga a név is, Ahasvér. Eszter könyvéből ismerünk ugyan egy Ahasvéros nevű embert, ez azonban nem zsidó, hanem perzsa. A zsidóságban az Ahasvér név ismeretlen úgy az életben, mint az irodalomban. Így tehát az Ahasvér legenda minden körülmények között a zsidóságon kívül eső körökből származik.

Az „örök vándor zsidó”-ról szóló legenda tulajdonképpen egy indu meséből származik, egy Pindola nevű Buddha tanítványról, aki mestere ellen lázad és ezért a leg súlyosabb büntetést kapta: nem halhat meg soha, nem lehet részese a nirvánának, a megsemmisülésnek. A keresztény Ahasvér legenda csak a XIII. században keletkezik. A legenda egy Cartophilos nevű pogányról beszél, aki Jézust a Golgothára vezető útján kigunyolja, később azonban felveszi a kereszténységet. Büntetése mégis az, hogy a végítélet napjáig, tehát örök időkre vándorolni kell. Itt azonban Cartophilos, aki egyébként Pontius Pilátus ajtonállója — még pogány. Csak a keresztesháborúk után jelenik meg ez az alak, mint zsidó, mint az örök és a XVI. század végén egy érdekes kis füzet lát napvilágot, ezalatt a cím alatt: „Ahasvér Krisztus szenvedéseinek élő tanúja, az istentelenség és hitetlenek okulására” címen. A könyv egész Európában hallatlan nagy példányszámban jelenik meg. Talán csak a biblia népszerűsége nagyobb, mint ennek a kis könyvecskének. Különösen a reformáció szelétől érintett országokban

terjed ez a könyvecske, ami azt mutatja, hogy ezzel a Ahasvér legendával igyekeznek az egyház a maga befolyását biztosítani.

Ez a kis füzet az Ahasvér legendáról igazolja, hogy a világ a maga problémáit mindig és mindig a zsidók hátán és a zsidók által akarta megoldani. Olyan intenzívítással terjesztette ezt a legendát, hogy végül is mytosz megtestesítője a valóságban is megjelent. Ahasvér megjelenik a helyszínen. Zsidó mindenestire nem találkoztott vele, de a nemzsidók mindenütt látják. Most Prágában, majd Lübeck, azután Rostock, Brüssel, Páris, de sőt Krakkó, Moszkva és Astrachan földjén tűnik fel. Sőt még a XIX. században is vannak jelentések róla. Legutóbb 1868-ban a mormon O'Grady előtt jelenik meg a Salk Lake City közelében átadja neki — nem a Cion bölcséinek jegyzőkönyvét, — azok akor még nem voltak készen, — hanem a talmudnak egy kivonatát. A keresztény legenda tehát a zsidóságot, mint Jézus megtámadóját itéli örök vándorlásra és a zsidóság testesíti meg az Ahasvér legendát. Természetes, hogy később maga a zsidóság is átvette a legendát és igyekezett azt a maga felfogásának megfelelően átfőrmálni. Az „örök zsidó” fogalmát, mint a zsidó nép örök életében való maradását hirdeti. Ez azonban csak egy gyönge kísérlet, amelynek forrása az Ahasvér alakjának bűnös és kisebb értékű voltának tudatalatti érzete és ezért bizonyos romantizmussal akarja ártatlanná tenni.

Ahasvér galutját, örök vándorlása és a zsidó galut: a kettő nem ugyanaz. Senkinek sem áll jogában a mi hontalanságunk okait magyarázni, csak nekünk magunk. Ameddig a világ nem nyújthat nekünk egy biztos otthont, addig ne igyekezzen a mi hontalanságunkat és örök vándorlásunkat egy alaptalan legendával igazolni. Vellünk zsidókkal igenis lehet együtt élni, de nem lehet együtt élni az Ahasvér legenda képzelt és zsidótlan alakjával, amelyet a keresztény legenda maga alkotott magának.

Es amilyen idegen számunkra a galut Ahasvéri fogalma, éppen olyan idegen zsidó szempontból a büntetés is, amelyet az a legenda alkalmaz. Sajnáljuk, hogy vallási felfogásunkkal teljesen ellentétes álláspontból indul ki. A világ nagy részével van irántunk és belemélyed abba a gondolatba, hogy szegény Ahasvér nem tud meg halni. Ez azt tételezi fel, hogy a szegény Ahasvér, vagyis a zsidó nép szeretne mielőbb meghalni, de nem tud. Ez a felfogás alapjában keresztény felfogás, mert a keresztény vallásnál a halál szükségességi elem az élet beteljesüléséhez, átmenet a nem ebből a világból való birodalomba. Mi azonban ezt a gondolatot nem ismerjük. Mi szívesen élünk, még ha nehéz is az élet, mert mi csak ebben az életben tud

juk az Isten parancsait teljesíteni. Miért beszélnek nekünk tehát, hogy mi nem tudunk meghalni, amikor nem is akarunk meghalni. Sokszor bizony meg kellett halnunk, mert mások akarták ezt. És ha száz ezer meg százezer zsidó dobna is el magát a zsidóságot, hogy számukra végre haljon meg a zsidóság, marad majd tíz zsidó, vagy száz zsidó, akik nem engedik meghalni a zsidóságot, akik kiüzdeni fognak azért, hogy tovább éljenek.

Mondhatjuk tehát, hogy az Ahasvér legenda egyetlen előfeltétele sem talál támaszra nálunk. Mi nem vagyunk Ahasvér. De könnyen azzá lehetünk, ha kiszolgáltatjuk magunkat, ha elfeledkezünk arról, hogy a mi népi létünk a világó milyen mélyértelmű.

Azt mondják, hogy az egység és szolidaritás a mi erőnk. A legalaptalanabb felfogás ez rólunk. Egy, az egész világon szétszórt nép vagyunk, pártokkal, pártocskákkal, szektákkal, külön hitközség alakításra törekvő alakulatokkal, egyesületekkel, külön alapszabályokkal és az előjárások egymásra tornyosuló torzképeivel — ez mutatja a zsidóság egységét? És ugyan ilyen a mi gondolkodásunk. Egyetlen szellemi tájlálékunk a napilap, a tőzsdei árfolyamjegyzék és Emil Ludwig legújabb könyve. Valamikor a könyv népe voltunk; nem vagyunk többé az. Ma már csak a nyomdafesték népe vagyunk. Minden népek már a gyermekei népük multjának átélése mellett nőnek föl. Mi bebeszéljük magunknak, hogy nyugodtan szakíthatjuk meg őseinkkel a láncolatot és bármely népek az őseit kisajátít-

hatjuk és a magunk ősapáinknak nevezhetjük ki őket. Nem elég nekünk a sok idegenség kivülről, még a saját bensőnkben is idegenekké akarunk válni? És ezzel a kettős idegenséggel ajánlkozunk fel a bennünket környező világnak. És kimondjuk a gyökértelessé vált zsidó nagy élethazug ságát: Ime, nézzetek bennünket, olyanok vagyunk, mint ti. Ilyen körülmények között a világ, amely világosan érzi a mi örökös különállásunkat, ne nézzen reány, mint arra az Ahasvérra, akit a keresztény legendából ismer?

Igen, mi nyugtalanok lettünk. Nem Ahasvér indokaiából, hanem azért, mert szellemileg és lelkiileg lemondunk a mi központunkról. Ujra prófétákra volna szük segítségünk, akik fölébresztenének bennünket ebből a hamis álomból. De miután nincsenek prófétáink, a magunkba mélyedésnek az óráját kell kihasználnunk és megkérdezni: hogyan küzd le egy nép egy mitoszt? Azzal, hogy forrásánál, eredeténél megsemmisítjük. Így kell nekünk megpróbálni újból a saját mitoszainkhoz visszatérni. A mi legmagasabb, de egyben legnehezebb mitoszunk az egység. Az Isten egységét, a világmozmosz egységét és népiünk egységét tartjuk szem előtt. Ezekhez a motívumokhoz kell visszatérnünk. Meg kell mutatnunk, hogy véget tudunk vetni ennek az Ahasvér-legendának, hogy nem akarunk örökké vándorolni és újra önálló népi életet akarunk élni a saját földünkön. Ezt a harcot Jeruzsálem jegyében kell folytatnunk. Ahasvér Jeruzsálemben született és azt akarjuk, hogy Jeruzsálemben haljon meg, az ő nevéhez fűződő legendával együtt.

A palesztinai zavargások

Írta: HANNA ŠTEINER, Prága

Ezen a héten palesztinai halottainkat gyászoljuk. Két esemény idézte elő az ottani zavargásokat: a zsidó tömegek izgatottsága egy arab támadás alkalmával agyonütött zsidónak a temetésén, mely tüntetésben és utólag a rendőrséggel való összeütközésben nyilvánult meg, valamint az arabok lappangó gyűlöletének fellángolása a zsidó lakosság ellen. A zsidó település az utóbbi években erősen fellendült. Még az általános, gazdasági visszaesés sem tudta megakadályozni a rendszeres építkezést. A Jewish Agency továbbra is kifejti tervszerű, politikai tevékenységét és a Zsidó Nemzeti Alap — dacára a földvásárlás körüli nehézségeknek — újból megváltott 40.000 dunamot.

Egy politikai alapokon nyugvó kolonizációs áramlat, mint a cionizmus, mindig politikai ellenállásokba ütközik. Lényege nemcsak a gazdasági pozíciók meghódítására szorítkozik, hanem azok biztosítására és megtartására is. A politikai harc lényeges részét képezi a cionista mozgalomnak. Bármilyen sajnálatosak is az említett palesztinai események és azok áldozatai, bármennyire is a békés mindennap elviselhetetlen zavarának tűnnek is fel, mégsem egyebek, mint elszórt jelenségek a normális ellenállások nagy soraiban, amelyek politikai mozgalmunk elé sorakoznak fel. Hazánk felépítésének magasabb szempontjából nézve ezek a zavargások ma, amikor a zsidó lakosság Palesztina összlakosságának egyharmadát teszi ki, nem bírnak befolyással az építőmunka feltartóztatatlan menetére. Az ilyen események természetes kihatása mozgalmunkra csak a mandatórius kormányval szemben támasztott fokozott követeléseink lehetnek a Jewish Agency és a palesztinai zsidó lakosság útján.

Erszakok és gyilkosság — a mostani palesztinai harcok eszközei — megvetendők. Ezeknek az eszközöknek az alkalmazása annál gyakoribb, minél inkább vesztíti el az igaz demokrácia az egyes országokban lába alól a talajt. A diktatura népszerűsége az egész világon olyan erőszakos jelenségekben nyilvánul meg, mint Palesztinában. Ezért a cionisták, akik nem állanak az ilyen egyéni események hatása alatt, nem maradhatnak a fasiszmus növekedésével szemben közömbösek. A fasiszmusnak nagy vonzereje van és a mi köreinkben is szerez magának híveket. Mi cionista asszonyok ezzel a megismeréssel egy nagy feladat felismerése előtt állunk: az asszony természetes utálatát a kiontott vérről szemben értelmetlen és gyerekes, ha nem nyilvánul másban, mint tétlen panaszban. A mi természetes ellenmozgalmunk hazánk békés hétköznapijainak előforduló erő-

szakos tünetekkel szemben, az összes demokrátiák érzelmi asszonyok egységes frontjában kell kifejezésre jutnia, hogy politikai befolyásukat erősítsék és hogy egyetlen politikai feladatnak, amely egy cionista világszervezet célja kell, hogy legyen, eleget tehesünk. Cionizmus nemcsak egy politikai cél teljesítésére kötelez, hanem szellemi magatartásra is. Ily értelemben mi is ismételjük Meir Dizengoff, Tel-Awiv polgármesterének szavait: „Munkánkban semmitől sem engedjük magunkat visszariasztani. Lehetnek további áldozatok, mi azonban békés építőmunkánkat az utolsó emberig és a végső győzelemig fogjuk vezetni”.

Wizo-élet Alba-Iulián. Április 16-án a szociális kétheti kulturáldélutánját tartotta meg az alba-iulian Wizo csoport. Előadók voltak: Klein Miksáné, kinek jól szerkesztett revüje általános tetszést keltett, Mendel Szerén a Pioniere & Helfer legújabb számából magyarra fordított néhány cikket és feolvasa „Mi újság Palesztinában” cím alatt. Hermann Izsóné elsőrangú előadóképességével Adler Hubert fordításában adott elő Hammetri-verseket. Április 22-én este az alba-iulian Wizo csoport a helybeli negyvellet karöltve nagyszerű műsoros teastélyt rendezett. Az est nívóját nagyon emelte Reiter Lunka, a Wizo ügyvezető elnökének jelenléte, aki átutazóban lévén Alba-Iulián, egy előadással vett részt. A zsidó nő kötelességeiről beszélt a Wizo keretén belül, ismertette ezen kötelességek sokoldalúságát és szükségességét. Nagyszerű előadása igen nagy sikert aratott. Fuchs Nándor hitközségi elnök meleg szavakkal mondott Reiter Lunkának köszönetet. Ezután mint a műsor első száma Rosenfeld Akosné játszotta Mendelsohn „Rondo capriccioso”-ját a töle megszokott gyönyörű előadásban. Hermann Ernő Giszkalay-verseket szavalt nagyon szépen, míg Brombisz Mancsi és Sterner László együttes táncra nagyon tetszett és viharos tapsolásra meg is lett ismételve. J. Lebovits ur szargon dalokat adott elő általános derű közepette, zongorán kísért Jonás Böske. A konferenciá szerezpét Lobstein Rezső látta el. Háziaszonyok voltak: Dr. Springer Sándorné, Meisner Józsefné, Schwartz Arminné és Dr. Springer Aladárné, akik fáradságtalanul dolgoztak, lelkesen terített asztalokkal várták a rendkívüli számban megjelent vendégeket. Az előadás a Hatikvah hangjai mellett ért véget.

A ZSIDÓ ASSZONYT
Hádjja az ország WIZO tisztségviselői
Pind. Asszonyok 4.

Távirat helyett:

A szeptemberi akció befejezésére kikapott idő lejárt.
Felszólítjuk az összes szeptemberist, hogy az akciót

még a jövő hét folyamán fejezzék be és az eredményt rögzítsék számukra el!

Az akció végleges befejezése nem késleltethető tovább, hadd az egyetlen ország, ahol nincs befejezve a szeptemberi akció.

Szeptemberisták azonnal küldjék be az eredményüket!

Az Országos Szeptemberisták

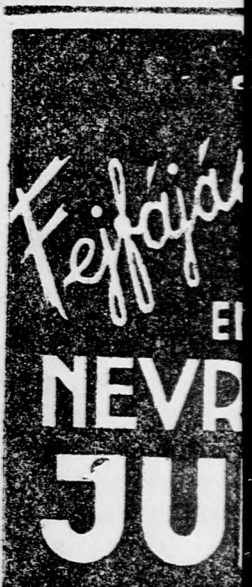
— Junius 2-án Maniu Gyula 30. évfordulójára...
— Franchet d'Espèrey marsall...
— Szívbetegnek szünetre...
— Szívbetegnek szünetre...
— Szívbetegnek szünetre...

— Szívbetegnek szünetre...
— Szívbetegnek szünetre...
— Szívbetegnek szünetre...

— Szívbetegnek szünetre...
— Szívbetegnek szünetre...
— Szívbetegnek szünetre...

— Szívbetegnek szünetre...
— Szívbetegnek szünetre...
— Szívbetegnek szünetre...

— Szívbetegnek szünetre...
— Szívbetegnek szünetre...
— Szívbetegnek szünetre...

— Hatszáz lengyel...
— Hatszáz lengyel...
— Hatszáz lengyel...

— A szent sz...
— A szent sz...
— A szent sz...

— Kisebbségi...
— Kisebbségi...
— Kisebbségi...

— Csodálatos...
— Csodálatos...
— Csodálatos...

HIREK

— **Junius 2-án nagy ünnepséget rendeznek Maniu Gyula 30 éves politikai működésének tiszteletére.** Bucurestiből jelentik: Maniu Gyula hívei elhatározták, hogy június 2-án ünnepséget rendeznek a volt miniszterelnök tiszteletére abból az alkalomból, hogy akkor lesz 30 éve annak, hogy első ízben képviselővé választották a magyar parlamentbe.

— **Franchet d'Esperay résztvesz a május 10-i ünnepségeken.** Bucurestiből jelentik: Károly király meghívta Franchet d'Esperay marsallt a május 10-i katonai ünnepségekre. A marsall május 8-án érkezik az országra és tiszteletére különböző fogadásokat rendeznek.

— **Szívbetegnek és érlelmesedésben szenvedőknek reggel éhgyomorra egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürítést biztosít, a gyomor és a belek működését elősegíti s az emésztés renyhességét csakhamar megszünteti.** Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy a rendkívül enyhén ható **Ferenc József** víz elsősorban agyverzésre és guttairere hajlamos idősebb embereknek tesz nagyfontosságú szolgálatot. Az orvosok ajánlják.

— **Meglincselték Amerikában egy négert.** Newyorkból írják: A georgiai Royston városban meglincselték egy négert. A néger vizsgálati fogságban volt, mert két fehér leányon erőszakot akart elkövetni. Az elmuít éjjel mintegy negyven ember kihurcolta a négert börtönéből, gépkocsin elhurcolta és végül felakasztotta.

— **Pénzhamisító bandát lepleztek le Ciuc megyében.** Bucurestiből jelentik: Ciuc megyében Sangeorgiu községben pénzhamisító bandát lepleztek le, amelynek feje egy Szócs Lajos nevű egyén. Több társával együtt letartóztatták. A házkutatás alkalmával nagymennyiségű hamis pénzt találtak a hamisításhoz használt eszközökön kívül.

— **Hatszáz lengyelországi kivándorló indul holnap Constanța-n keresztül Palesztinába.** Bucurestiből jelentik: Constanța-ba ma 600 lengyel kivándorló érkezett, akik egy lengyel hajón holnap utnak indulnak Palesztinába.

— **A szent színódus és a maglaviti csoda.** Bucurestiből jelentik: A színódus tegnap foglalkozott a maglaviti problémával is. Elhatározták, hogy Petrahe Lupu falujában semmiféle intézkedést nem szabad végrehajtani a színódus hozzájárulása nélkül.

— **Kiseb módosításokat eszközölt a minisztérium a város költségvetésén.** Anca Cornel alpolgármester és Farcas városi főszámvevő megérkeztek Bucurestiből, ahol a költségvetés ügyében voltak néhány napig. A minisztérium néhány kisebb változtatással hagyta helyben az új városi költségvetést, amely végösszegében 108,067.055 lej. Törölte a minisztérium a taxa ad valorem miatti 50 ezer lejt kitevő büntetéseket és megszüntették a városi tisztviselők lakbérpótlékát.

— **Codreanu és Stelescut ugyanabba a zárkába csukták le.** Bucurestiből jelentik: Corneliu Z. Codreanu és Stelescut, akiket a galati ügyvétség körözésére előállítottak, az ottani fogházban helyezték el, ugyanabban a cellában.

— **Kiírják a közigazgatási választásokat Satmaron.** Satmarról jelenti tudósítónk: A belügyminisztérium táviratot küldött Satmarra, hogy az új közigazgatási törvény értelmében a városi és megyei községi tanács-választásokat záros határidőn belül megéjtsék. Az interimbizottság elnöke a távirat vétele után nyomban összeült a Zsidó Párt, a Magyar Párt és a szociáldemokrata pártok vezetőivel, hogy a mandátumok megosztása felett tárgyaljanak.

— **Titulescu Ostrowsky szovjetkötvet vendége volt ebédre.** Bucurestiből jelentik: Titulescu tegnap Ostrowsky szovjetkötvet vendége volt ebédre. A külügyminiszter vasárnap délelben az olasz követnél ebédel, este pedig Belgrádba utazik a Balkán-szövetség konferenciájára.

— **A Goldmark Filharmóniai Társaság értesíti tagjait, hogy hétfőn, f. hó 4-én este 9 órakor a megszokott helyen összejárás lesz, amelyen K. Molnár Irma zongoraművész is résztvesz.** A vezetőség kéri a tagok pontos megjelenését.

— **Két villamoskocsi Bucurestiben összemorzolt egy katonai motorkerékpárt.** Bucurestiből jelentik: Az Elisabeta-bulváron súlyos motorkerékpár szerencsétlenség történt. A kerékpár két villamoskocsi közé került, amelyek teljesen összetörték. A kerékpárt vezető katona meghalt, míg az oldalkocsiban ült Tanase Stefan örmagyot, a 1. sz. Grenicéri-ezred tisztjét súlyos sérülésekkel szállították kórházba.

ROYAL-mozgó. Holnap, hétfőn premier! Csak 16 éven felelőknek!!
Vicky Baum nagysikerű regénye:
Hell és a nők
A fiatalság és szerelem csodaszép filmremeke.
SIMONE SIMON és JEAN PIERRE AUMONT, az „Oci ciorna” főszereplőivel.
Ma, vasárnap utoljára: Üldöz a világ! Edward G. Robinson bűnügyi slágere.

— **Erdélyi zsidó diák-költők szerzői este Targu-Muresen.** Május 9-én, szombaton este nagyszabású irodalmi estet rendez az Erdélyi Zsidó Diákszövetség kultur-bizottsága a Zsidó Kulturpalota előadótermében. Az irodalmi est műsorát Dr. Elek Miklós (Cluj) előadása vezeti be. Farkas Tibor hegedűszólistát játszik (Corelli: La follia) Variationen. Zongorán kíséri: Dr. Lányi Oszkár. Mendelsohn Herman (Basarabia) Moartea in mahala (versek). Noszin Rózi szavalóművész, Salamon Ernő, Fekete Ferenc, Szobotka Endre és Abraham Ferenc diákköltők verseiből szaval. Csehi Gyula „Az igazi Heine” című értekezést olvassa fel, Brassai Viktor saját verseiből szaval. (Az uton régi árnyék, Biztatás barbárság idején). Adler Hubert a Pharos kiadásában megjelent új héber lírai gyűjteményből fog felolvasni. Az irodalmi est iránt városszerte komoly érdeklődés nyilvánul meg és előreláthatólag értékes kulturális élményben lesz része Targu-Mures zsidó közönségének.

— **Eljegyzés.** Horovitz Aranka Hajduhadház és Katz Miklós, az Agraria Örlő és Kereskedelmi Rt. vezérigazgatója Bihar jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kultur-előadás a baia-merei Cionista Szervezetben.** Az E. Zs. N. Sz. (Cionista Szervezet) baia-marei csoportja f. hó 4-én, hétfőn este 9 órakor tartja meg szokásos kultur-előadását saját helyiségében Str. V. Lucaciu (Felsőbányai-u.) 6. szám alatt. A kultur-előadás keretén belül Weisz Márton tart Revüt és Freiberg Leó mernők: Weltweisheit und Judenvervolgung címen tart előadást.

— **Haja sűrű, csillogó és korpamentes lesz, ha fejbőrét Tarpan hajcseppel erősíti.** Két hónapra elegendő Tarpan hajcsepp ára 117 lej. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és illatszertárakban.

A nő a teremtés koronája

Már évezredekkel ezelőtt csodálták a nőt, mint a teremtés koronáját. Nagy alkotók, művészek festették meg a nő isteni képmását, nagy költők énekelték meg csodás szép szavakkal az isteni nőt. Mindig, minden korban át ezt csakis szépségének, finom lelki érzékének köszönhetette s főleg zavartalan egészségének és a női életműködésre annyira fontos mirigyéletrendszer hibátlán folyamátának.

— **A nő a teremtés és mikrokozmosz megteremtője, az anyaisteniség kultuszhozóója s így nagyon fontos szerepet tölt be a nő az emberiség világegyetemében s éppen ezért**

— **Vaida Sándor ma nagy beszédet tart Iasiban.** Bucurestiből jelentik: Pénteken délelőtt érkezett a fővárosba Vaida Voevod, a Frontul Românesc elnöke. A pályaudvaron Tilea Viorel, D. R. Ioanitecu és más hívei várták. Vaida délelőtt Tilea vendége volt, délelben Snagovba rándult ki, ahol híveivel tanácskozott, este C. Angheliescu vacsoráján vett részt. Ma délelben összes vezetőtársaival együtt Iasiba utazik Vaida, ahol vasárnap nagy beszédet fog tartani, válaszulva Iamandi és Tatarescu legutóbbi beszédeire. Vaida foglalkozni fog a külpolitikai helyzettel is.

— **Eljegyzés.** Berger Heinrich Satmar és Weinberger Sári Viseul de Sus jegyesek. (Minden külön értesítést helyett.)

nagyon kell vigyázni az egészségére.

A nemrégiben felfedezett s forgalomba hozott amerikai „Menoklin” a női mirigy-életrendszer zavarait, mint a nők havi görcsös panaszai, változó évek idegzavarai, migrén, hevílések, ingerlékenység, fejfájás, áhmatlanság, stb... olyan meglepő eredményeket adott, amilyent semmi eddigi gyógyszerrel elérni nem tudtak, mert a „Menoklin” nemcsak csillapítólag hat, hanem a betegség okát szünteti meg.

Vidékre 125 lej utánválttal küldi Császár Ernő gyógyszerésztára, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Abraham József

Megdöbentő hírt hozott szerkesztőségünkbe Hategről a rádió. Tragikus körülmények között meghalt Abraham József, hategi bankigazgató, az erdélyi cionista mozgalom egyik legrégebb és legodaadóbb harcosa. Hateg és Hunedoara megye zsidó életének egyik legrokonszenvesebb, legdolgosabb és legtelkesebb alakja távozott el az élők sorából Abraham József halálával. Minden zsidó köztudott, hogy ott állott ez az odaadó, áldozatkész és tetterkész cionista, aki politikai meggyőződését nem egyszer komoly áldozatokkal bizonyította. Egyik legutóbbi választáson, mint az önálló zsidó választási lista jelöltjét, letartóztatták és kellemetlenségekbe sodorták. Valamikor vagyonos ember volt, aki minden zsidó célra jóval erején felül áldozott. Halála váratlanul jött és mélyen megrázta a megye zsidó közvéleményét. Családja kísérte ki az állomásra, és amikor hazafelé indult, váratlanul rosszul lett. Még haza sem szállíthatták, utközben meghalt. Kiterjedt rokonsága és az egész zsidó közvélemény gyászolja. A Cluj zsidó-kórház alapításánál is élére állt a kórház építő-akciónak. Minden zsidó ügy igazi, hűségese barátot vesztett el benne.

— **Az Uj Keletnek megalapítása óta egyik legodaadóbb barátja volt, éveken keresztül önzetlenül lelkes tudósítója volt az Uj Keletnek és többször kereste fel mindig érdekes írásaival a lap hasábjait.**

— **Az Uj Kelet szerkesztősége és kiadóhivatala résztvevő szívvvel és igaz gyásszal osztozik a mélyen sujtott család gyászában.**

— **Angliában a vallásos zsidók vasárnap nyitva tarthatják üzleteiket és üzemeiket.** Londonból jelentik: Az angol alsóház a napokban tárgyalta a vasárnapi forgalom megszorításáról benyújtott törvényjavaslatot. A javaslat 5-ik pontja kimondja, hogy azok az ortodox érzelmi vallásos zsidók, akik szombaton és a zsidó ünnepnapokon bezárják üzleteiket, hogy ne károsodjanak, vasárnap nyitva tarthatnak. A munkáspárt két képviselője, Robert Morrison és F. Messer tiltakoztak a kivétel ellen és azt javasolták, hogy ezek a londoni grófság területén vasárnap délután két óráig nyitva tarthassanak. A konzervatívok azonban a javaslat eredeti szövegének megtartása mellett szavaztak. Hosszu vita után végül 122 szavazattal 76 ellen győzött a javaslat.

— **Ablak a Tejuton.** A Harward csillagvizsgáló igazgatója, Harlow-Shapley dr egy lyukat talált a Tejuton. A Tejut csillaghal-mazáról mindaddig azt hitték, hogy a legerősebb távcső számára is áthatolhatatlan. Az „ablakon” keresztül 50.000 uj csillagot fedezett fel az amerikai csillagász, köztük 147 nagy csillagot.

Ma, vasárnap délelőtt 11 órakor
NAGY MITINGET
rendez a Salom Klub (Str. Filipescu 6) disztermében a KKL bizottság és a cionista helyicsoport
dr. Samy Gronemann,
a kongresszus elnöke és
Bató Lajos,
a KKL romániai igazgatója részvételével.
Elnöki megnyitó: Kertész Mártonné, a KKL-bizottság elnöke.
Vendégek üdvözlése: dr Marton Ernő, az E. Zs. N. Sz. társelnöke és Gottlieb József, a helyicsoport elnöke.
Dr S. Gronemann és Bató Lajos előadása.
Belépés díjtalan!

FIGYELEM!
Saját érdekében szörmealakításait és javításait most eszközölje, olcsó nyári árak mellett a
WEISZ ERNEST
szörmeszalóban (Gólya palota).
Molykár elleni megóvások garancia mellett.

